

Kaupunki- ympäristön palvelualue

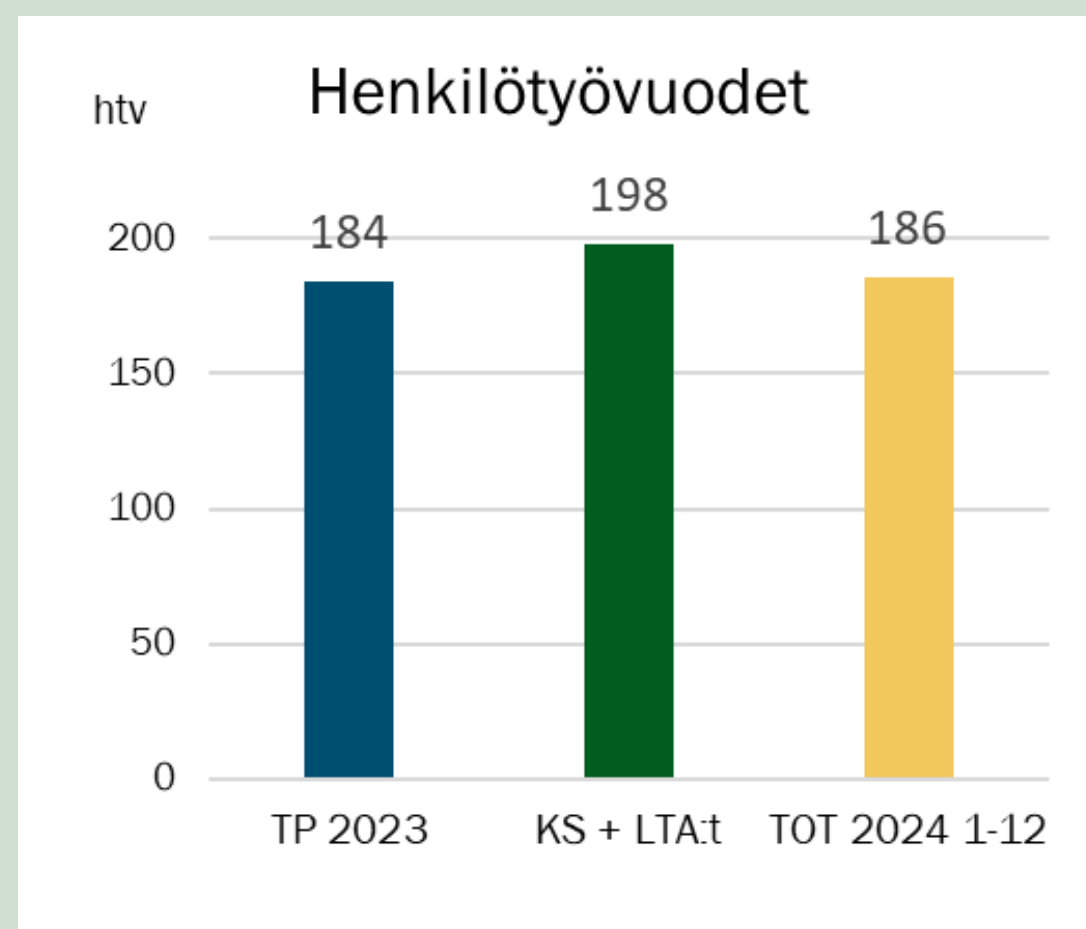
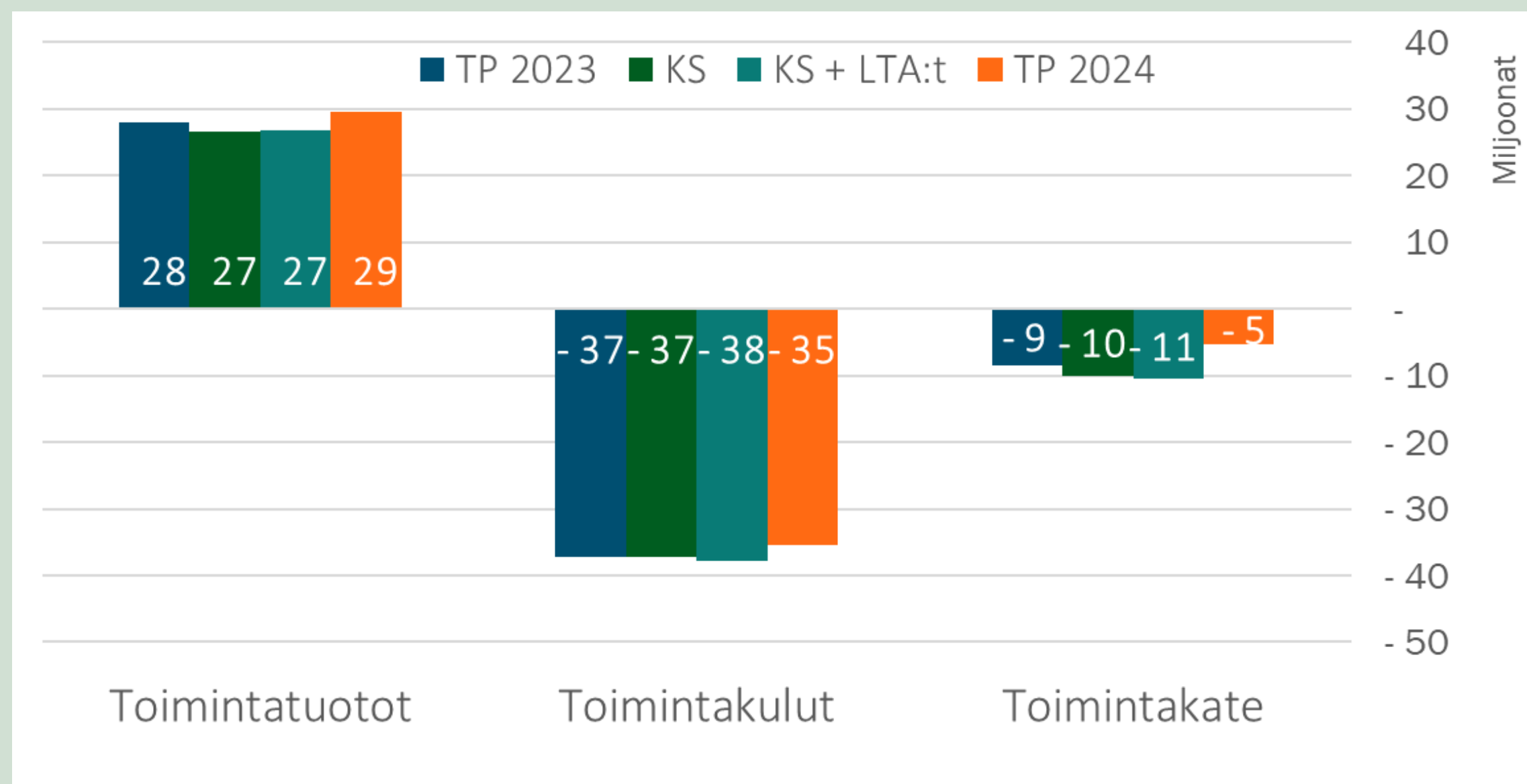
Seurantaraportti

Tammi-joulukuu 2024

Kaupunkiympäristölautakunta
19.3.2025

Palvelualuejohtajan katsaus

INVESTOINTIMENOT

TOTEUMA-ASTE 31.12.

KIINTEÄ OMAISUUS

22,4 %

JULKINEN

KÄYTTÖOMAISUUS

97,8 %

- Pippon III-vaiheen asemakaavan ehdotusvaihe päättynyt. Ehdotusvaiheessa saatiin yksi muistutus. Katuverkon yleissuunnitelmien laadintaa ja massatasapainon tarkistusta varten konsultti on kilpailutettu ja työ aloitettu. Työ valmistuu helmikuu 2025.
- Keskustavisio ja Lahden Suunta -työ hyväksytty. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma tuli voimaan heti joulukuussa. Lahden yleiskaava 2035 sai lainvoiman valitusajan jälkeen ilman valituksia.
- Vuoden 2024 asuntorakentamisen volyymi noin kolmasosa keskimääräisestä markkinoiden epävarmuuden vuoksi. Nousun odotetaan lähtevän liikkeelle loppuvuodesta 2025.
- Yritysten uusinvestoinnit kasvaneet viimevuotisesta. Woodio Oy, Layher Oy, Metroauto Oy, LKN Rakennus Oy, Kuljetusliike Kainulainen Oy ym. pienempiä yrityksiä aloittivat uusien toimitilojen rakentamisen.
- Fazerin makeistehtaan investointiprosessi etenee kevään 2025 aikana, kun hallitus perui makeisten arvonlisäveron korottamisen.

Valtuuston 10.6.2024 ja 7.10.2024 hyväksymät lisätalousarviot on huomioitu KS+LTA:t -sarakkeessa ja poikkeamat esitetään siihen nähden.

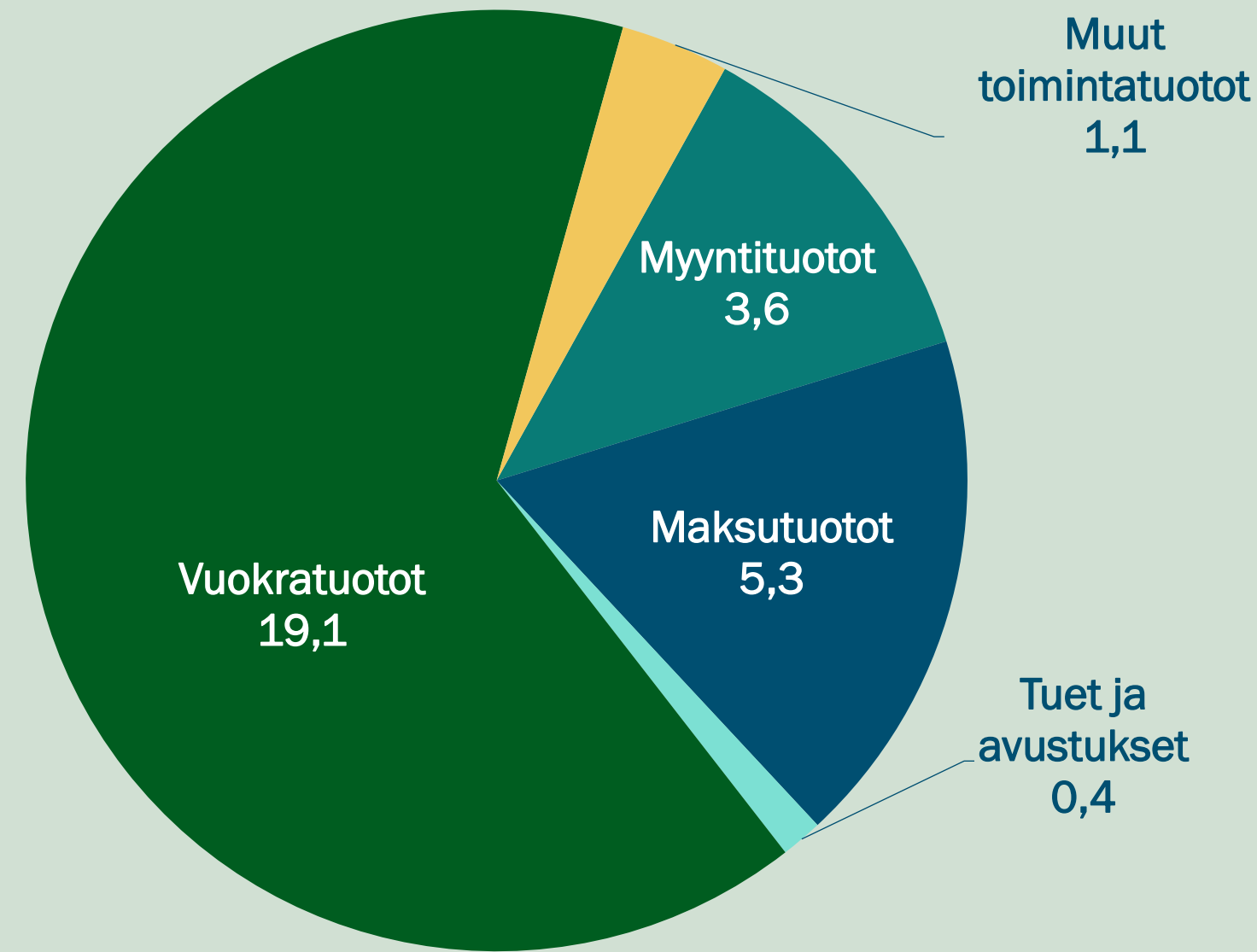
Talouden ennuste ja poikkeamat

TOIMINTATUOTOT

TP 2024

29,46

milj. euroa
(2023: 27,94)

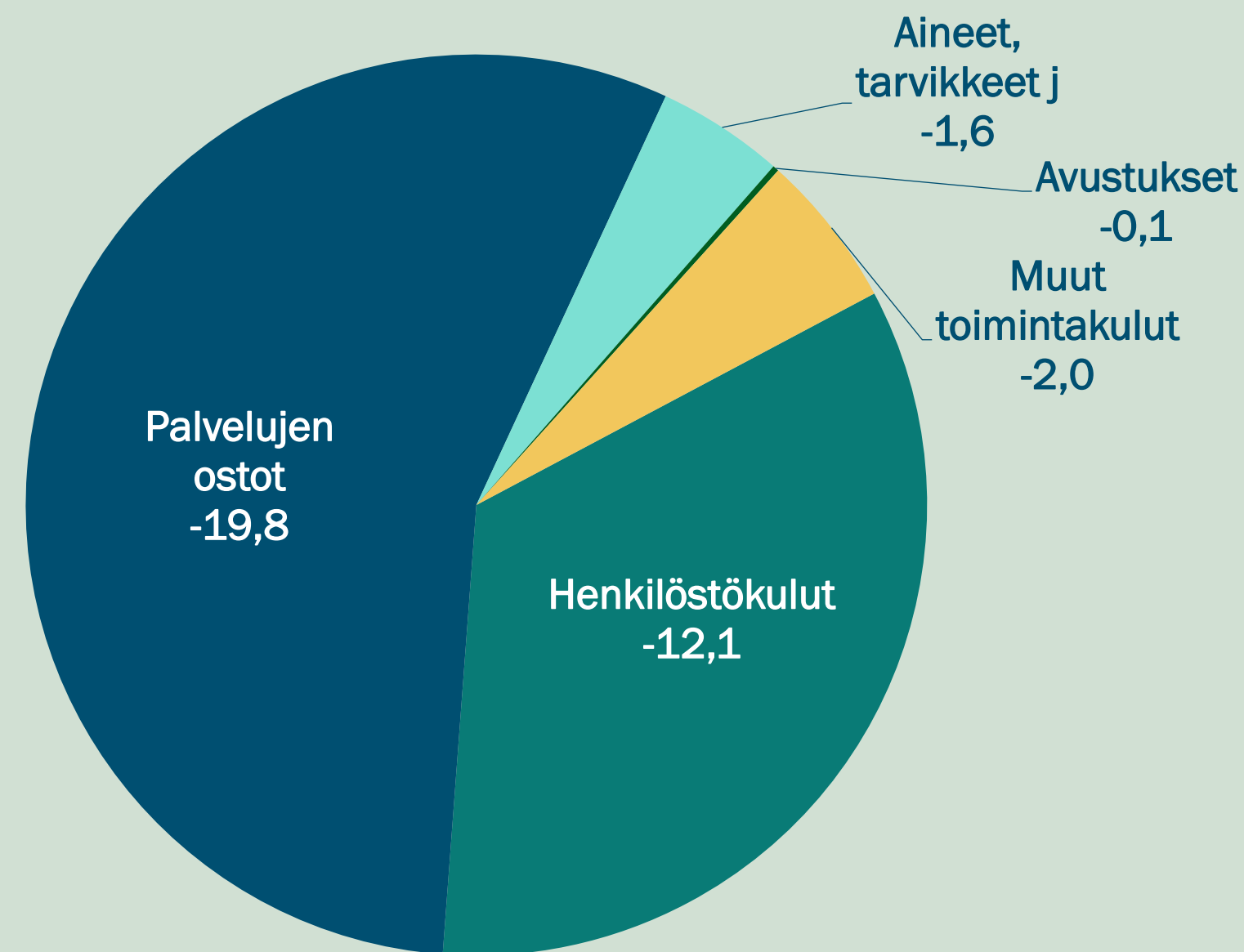

TOIMINTAKULUT

TP 2024

35,48

milj. euroa
(2023: 37,16)

Kaupunkiympäristölautakunnan alaisten vastuualueiden toimintatuottojen toteuma on 2,7 milj. talousarviota suurempi. Arvoitua korkeampi taso johtuu myynti-, maksu- ja vuokratuottojen arvioitua korkeammasta tasosta sekä saaduista avustuksista. Toimintatuottojen toteuma on 29,46 milj.

Toimintakulujen ennustetaan alittavan talousarvion -2,4 milj. Alitus johtuu pääosin henkilöstökuluista ja palvelujen ostoista. Toimintakulujen ennuste on 35,48 milj.

Valtuuston 10.6.2024 ja 7.10.2024 hyväksymät lisätalousarviot on huomioitu KS+LTA:t-sarakkeessa ja poikkeamat esitetään siihen nähden.

TOIMINTATUOTOT

POIKKEAMA

2,7

milj. euroa

TOIMINTAKULUT

POIKKEAMA

-2,4

milj. euroa

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupungin asemakaavoitettu alue

9 744 ha

64 ha vähemmän
kuin talousarviossa 2024

Asemakaavoitettu
asumisen k-ala, kem/v

40 634

Käsitellyt rakennusluvut

738 kpl

262 kpl vähemmän
kuin talousarviossa 2024

Tonttien luovutus
43 kpl

27 kpl vähemmän
kuin talousarviossa 2024

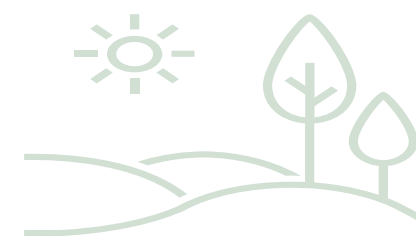
Investoinnit

25,8 milj. euroa

6,1 milj. vähemmän
kuin talousarviossa 2024

Hoidetut puistot ja viheralueet

744 ha

Metsiä **5 690 ha**

joista suojeltu **941 ha**

Joukkoliikenteen matkustajamäärä

7 937 306 kpl

0,78 % vähemmän
kuin talousarviossa 2024

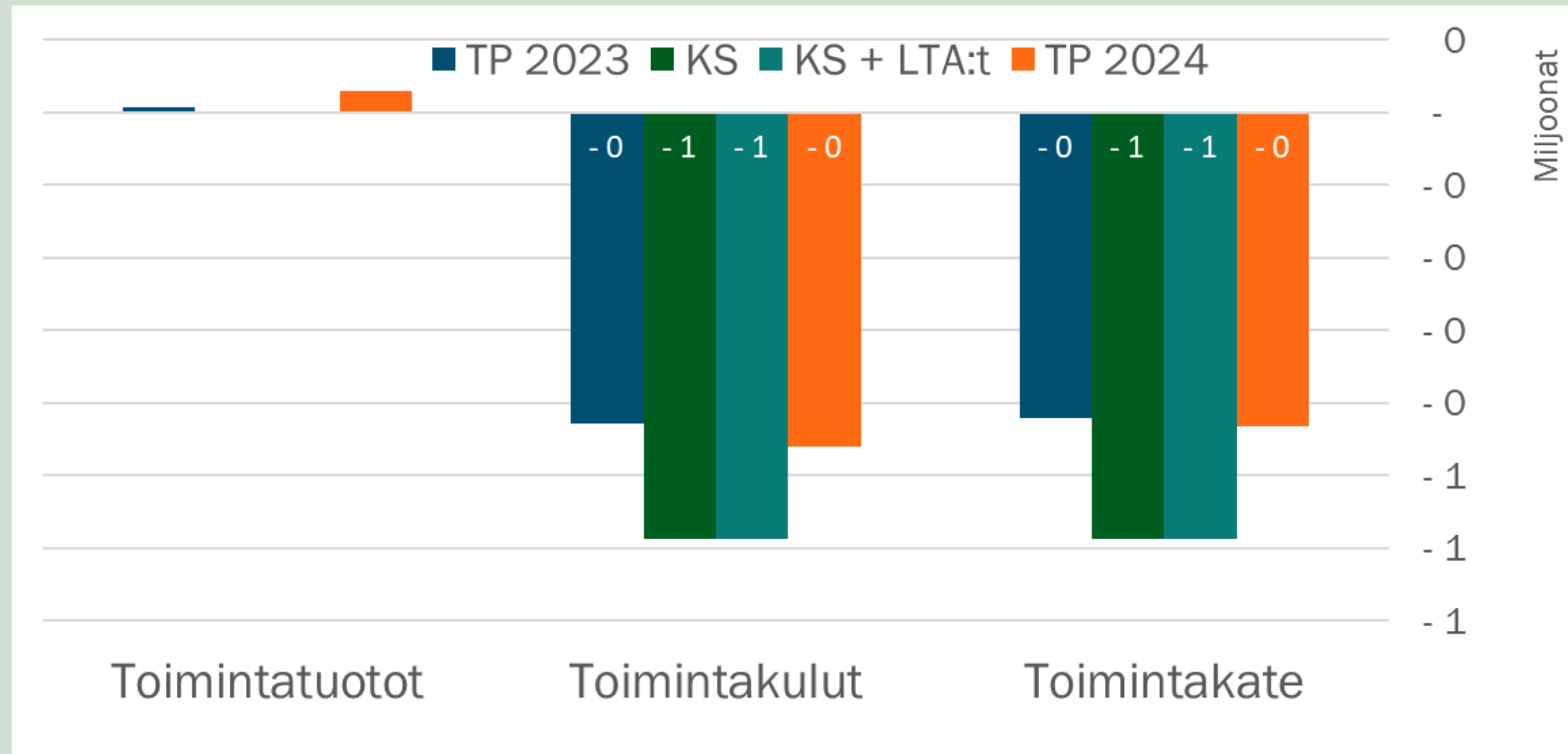
Mankelien käyttöaste
3,43

Kävely- ja pyörätiet

567 km

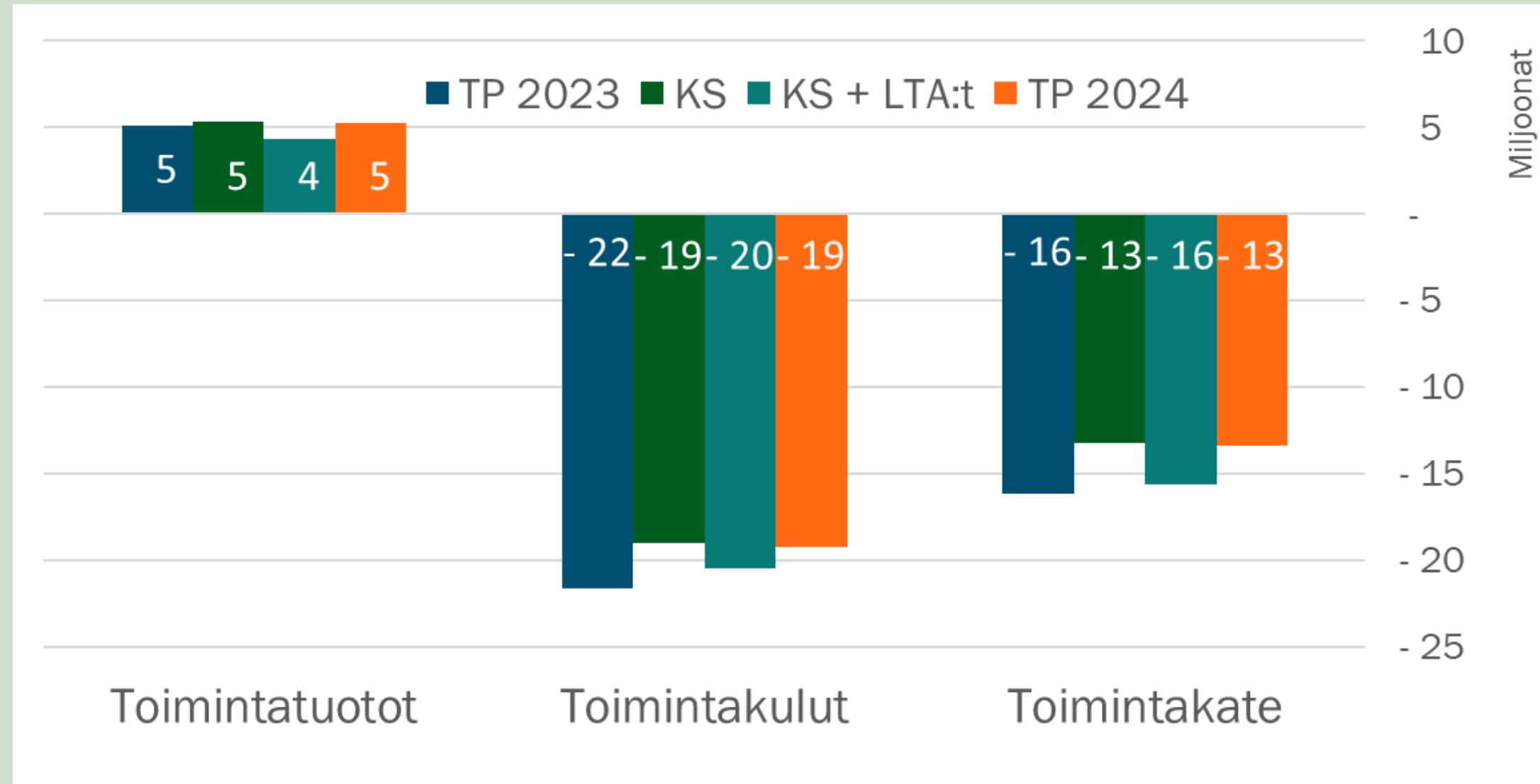

Palvelualueen yhteiset

- BWT:n tiloista luovutaan syksyllä 2025. Päätös Fellmanniaan siirtymisestä tehty. Muutostöiden suunnittelu on käynnissä. Tavoitteena on n. 0,5 miljoonan euron vuosittaiset kustannussäästöt vuokratasossa.

Kaupunkitekniikan vastuualue

KUNNOSSAPIDON ePALAUTTEET Q1-Q4

7 305 kpl

(lisäystä -23: 1 756 kpl)

INVESTOINTIOHJELMAN TOTEUTUMISASTE

- 0,53 milj. euroa

(-alitusta)

YLEISTEN ALUEIDEN LUVAT

1049 kpl

(2023: 806 kpl)

MANKELIEN KÄYTTÖASTE

3,43

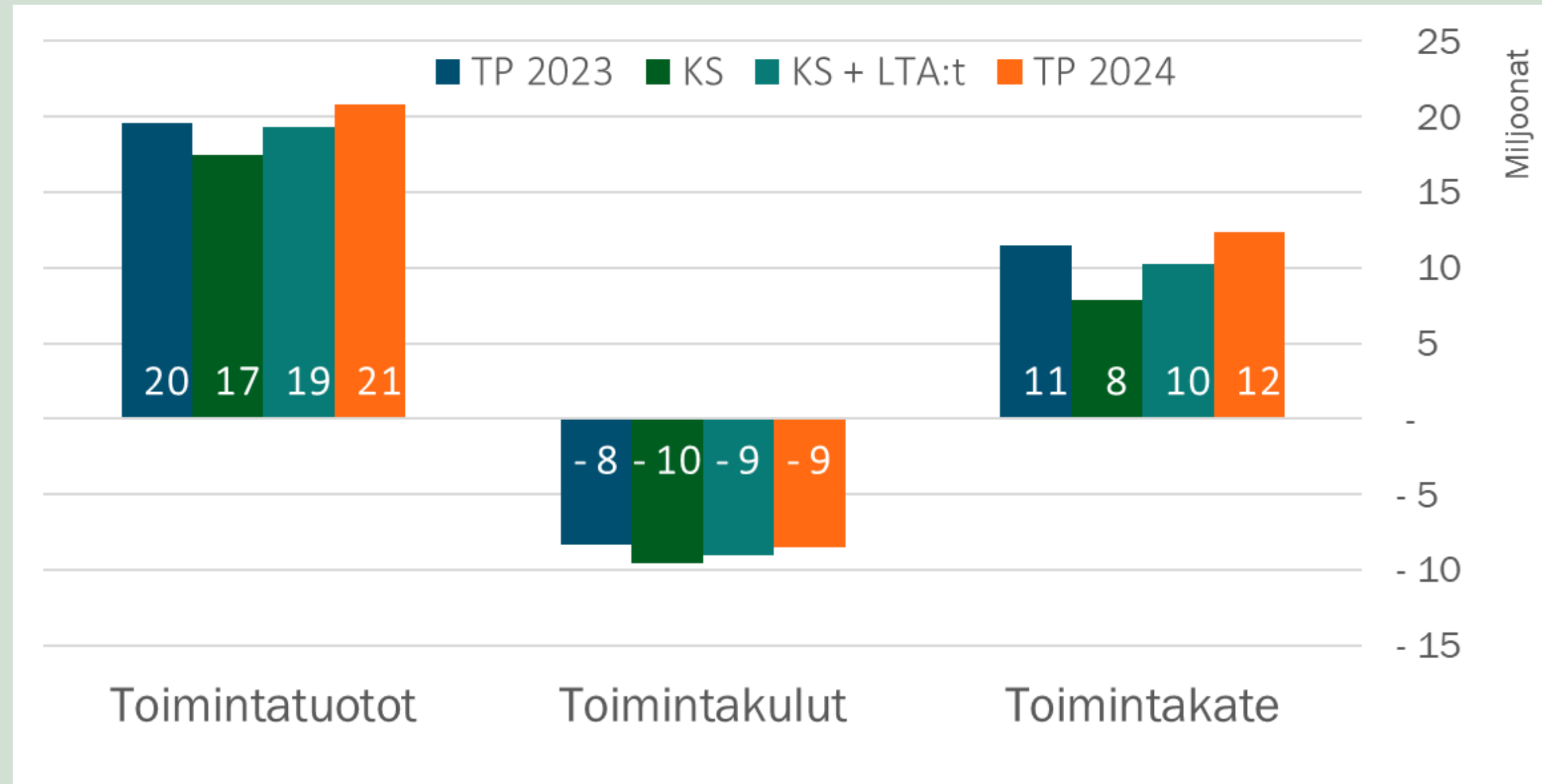
(Tavoite 4,0 ajoja/pv/pyörä)

- Kunnossapito alitti talousarvion mukaisen budjetin keskustan alueurakan erimielisen ja vahvistamattoman 4. hoitovuoden tilinpäätöksen takia.
- Vuoden aikana kunnossapidon urakoitsijoilta tilattuja lisätöitä vähennettiin ja kunnossapidon laatutasoa laskettiin.
- Kunnossapidon ePalautemäärän lisääntyminen selittyy suurelta osin helmi-maaliskuun -24 palautemäärillä sekä lumisella alkutalvella (loppusyksy 2024). Mitään yksittäistä selitystä palautemäärän lisääntymiseen ei ole havaittu.

Kaupunkitekniikan vastuualue

- Kunnossapitoon saapuneet ePalautteet tammi-joulu 7 305 kpl (v. 2023: 5 549 kpl; muutos: +32 %), joista aluerakoihin liittyviä palautteita 6 222 kpl (v. 2023: 4 824 kpl; muutos +29 %). Yksittäistä syytä palautemäärän nousuun ei ole tunnistettu.
- Maa- ja vesialueiden vuokrat 396 232,53 euroa, kadunvarsipysäköintitulot 1 950 480,38 euroa, pysäköintivirhemaksut 738 526,39 euroa ja satamatulot 360 308,28 euroa. Tuloja on kerätty yhteensä 3 445 548,58 euroa ja kuluvan vuoden tavoite on yhteensä 2 332 000 euroa, tavoite ylitettiin +1 113 548,58 euroa.
- Yleisten alueiden lupia yhteensä 1049 kpl (2023: 974 kpl) jakaantuen kaivulupiin 380 kpl (2023: 291kpl) ja muihin lupiin (tapahtumat, rakennustyömaat, siirtolavat jne.) 669 kpl (2023: 683kpl),
- Omaisuushallintarekisterin tilanne: katuinfran, leikkipaikkojen ja taitorakenteiden (sillat ja laiturit) tiedot ajan tasalla. Viherinfra, liikuntapaikat ja luontoreitit kesken. Liikennemerkkirekisterin päivitys on aloitettu. Kuvattu tietovaranto siirretään lähiaikoina rekisteriin ja liikennemerkkirekisterin kehittäminenkin on valmistunut.
- Tavoite: Liikennevalojen joukkoliikenne-etuus Vesijärvenkatu & Uudenmaankatu (yhteensä 4 risteystä) toiminnassa 11/23. Tilanne: Etuuspalvelu on kytketty kahteen risteykseen Vesijärvenkadulla 10/2023 ja palvelu toimii. Kaksi Uudenmaankadun risteystä kytketään vasta v2025.
- Tavoite: kunnossapitokaluston liikkeet karttapalveluun 31.12.2024 mennessä. Kaluston lumenpoisto ja liukkaudentorjunta kalustojen tiedot julkaistiin kaupungin karttapalvelussa syksyllä 2024.

Kaupunkisuunnittelun vastuualue

- Kaupunkisuunnittelu alitti talousarvion menot 0,5 milj. euroa ja ylitti tulotavoitteen 1,5 milj. euroa. Henkilömäärä laski 2 htv.
- Kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn ja yleiskaavan 9.12.2024 yksimielisesti. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma tuli voimaan heti. Lahden yleiskaava 2035 sai lainvoiman valitusajan jälkeen (12.2.2025) ilman valituksia.
- Vuonna 2024 kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyssä on ollut 9 asemakaavaa. Lainvoiman sai 15 asemakaavaa (mm. Ren-Gas Oy:n)
- Asemakaavoista jätettiin kolme muistutusta eikä yhtään valitusta vuonna 2024. Ojalahti.fi-osallisuusalue otettiin käyttöön. Asukkailta saatiin hyvää palautetta vuorovaikutuksesta.
- Pippon alueen III-vaiheen asemakaavan ehdotusvaihe päättyi. Käynnissä katujen yleissuunnitelmien laadinta ja massatasapainon tarkistus. Asemakaava tavoite saada hyväksymiskäsittelyyn 2025 ensimmäisellä neljänneksellä.
- Viheralueohjelma ja kaupunkipuulinjaus valmistuivat ja hyväksyttiin
- Sähköisen kiinteistönvaihdannan palvelun käyttöönoton valmistelu on aloitettu.
- Vuonna 2024 on luovutettu uusia tontteja yhteensä 43 kpl: omakotitontteja 26 kpl , AK-tontteja 3, yritystontteja 8 kpl, liiketontteja 5 kpl ja yleisten rakennusten tontteja 1 kpl. Lisäksi on myyty rakennettuja vuokrattuja omakotitontteja 12 kpl, rivitalotontteja 1 kpl, kerrostalotontteja 1 kpl ja liiketontteja 1 kpl.
- Yritystonttien vyöhykehinnat ja omakotitonttien luovutusperiaatteet päivitettiin vuoden 2024 aikana.
- Vuonna 2024 maata hankittiin 88,22 ha yhteensä 1,57 milj. eurolla. Hankintaan sisältyy AL-tontti 0,6 milj. eurolla, joka vuokrattiin heti eteenpäin.

TONTTIEN
LUOVUTUS
43 kpl
(Vuosiarvio: 50)

MAANVUOKRASOPIMUKSET
5 292 kpl
17,46 milj. euroa
(Tavoite: 5 330 kpl)

MAAN MYYNTI
7,05 ha
4,64 milj. euroa

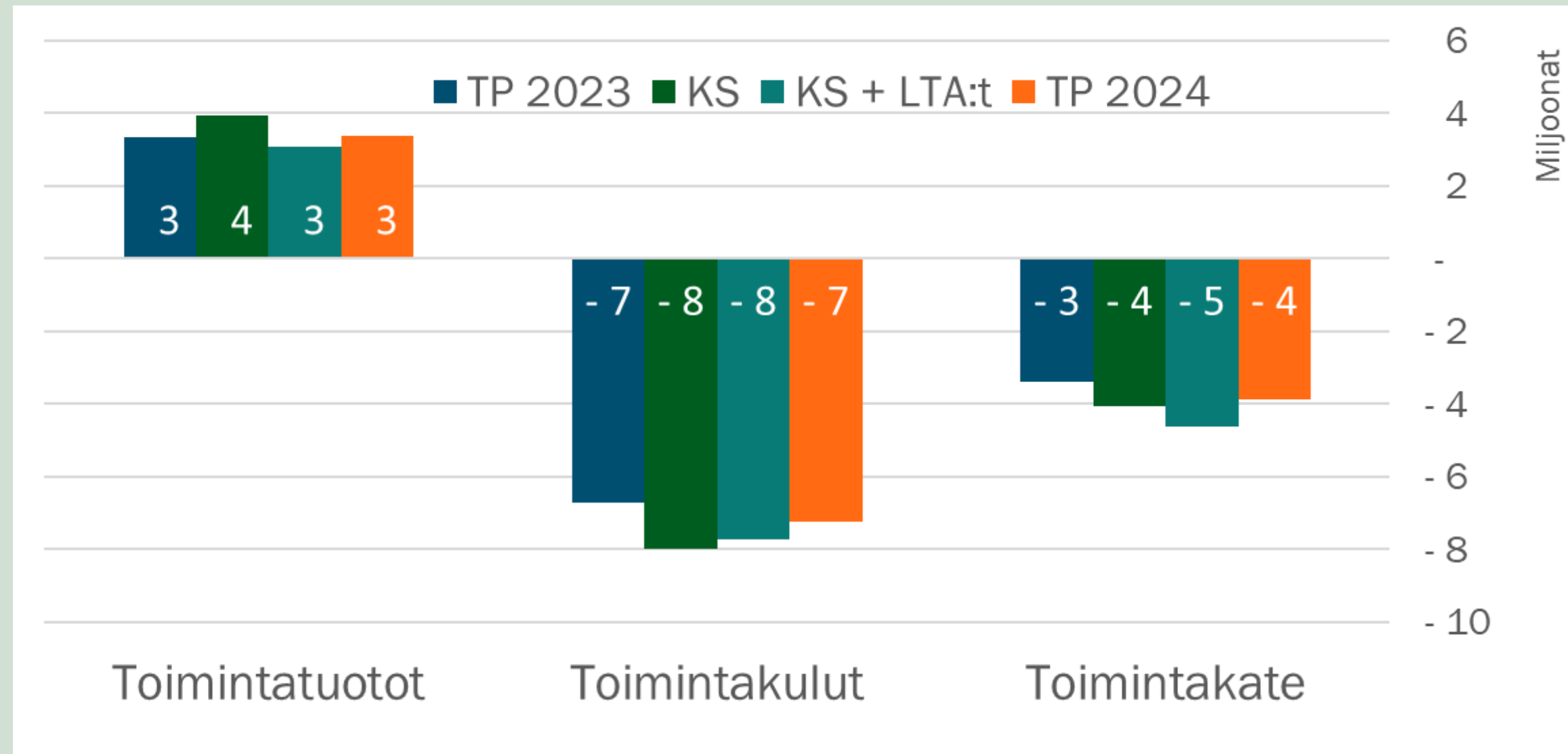
MAAN OSTO
88,22 ha
1,57 milj. euroa

Kaupunkisuunnittelun vastuualue

- Työ opiskelija-asumissuunnitelman toteuttamiseksi käynnissä. Suunnitelma hyväksymiskäsittelyyn 04/2025.
- Lahti on mukana ARA:n asumisneuvonnan viisivuotisessa projektissa. Projektin ajaksi palkattiin kolmas asumisneuvoja. ARA:n (valtion) piti korvata projektin ajan 80 % asumisneuvonnan kustannuksista. ARA laski avustusprosentin vuodelle 2024 45% toiminnan kokonaiskustannuksista sisältäen henkilöstökulut. Projektin tavoitteena toiminnan lakisääteistäminen. Toimintaa koordinoidaan yhdessä Lahden Talojen/hankeryhmän kanssa. Lahden Talot osallistuu myös toiminnan kustannuksiin. Avustusprosentti vuodelle 2025 on 36 %.
- Rahoituksen hakeminen pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisohjelmaan yhdessä HVA:n kanssa.
- MAL sopimuskauden 2024-2027 valmistelu saatettu loppuun. Sopimukset allekirjoitettu.
- Keskustavisio 2040 hyväksytty KV. Ensimmäiset jatkotoimenpiteet linjattu 2025 strategian kärkihankkeiden käsittelyssä.
- Lahden suunta –työn osana valmistui useita laajoja, tietomallimuotoisia selvityksiä. Koko kaupungin alueella esiselvitys arkeologisista selvitystarpeista, päivitysinventointi rakennetuista kulttuuriympäristöistä, laaja selvitys paikallisista maisemista ja niiden arvoista sekä laajalla taajama-alueella selvitys arvokkaista luontotyypeistä.

- Tiedostopalvelinuudistus vietiin loppuun KYMPin osalta.
- RYHTI-kumppanitestaushanke on käynnissä ja jatkuu vuonna 2025.
- Paikkatietojärjestelmän seutuyhteistyösopimukset ja paikkatietosopimus Lahti Energia Oy:n kanssa on päivitetty.
- ALV-muutos viety läpi sähköisissä asiointipalveluissa (kauppa- ja varaupalvelu). Raindance-integraatio toteutettu Locukseen.
- Rakentamislain vaatimat muutokset on viety kuntatietojärjestelmään.
- Viistoilmakuvaushankinta on tehty ja aineisto viety tietojärjestelmiin.
- Salpausselän kesäulkoilukartta ja latukartta on valmistunut. Kaupunki on osallistunut vesiretkeilykartan tuottamiseen.
- Ajantasa-asemakaava on valmistunut.
- Maastomittausten tuotto vuonna 2024 n. 104 250 euroa.
- Karttatuotteita toimitettu vuonna 2024 noin 356 kpl, tuotto 39 250 euroa.
- Kiinteistöveroprojektin osalta vuoden aikana on inventoitu yhteensä 211 rakennusta, verottajalle esitettävä pinta-alamuutos +391 m²
- Rakentamisennuste laadittiin väestösuunnitteen pohjaksi.
- Asemakaava-alueen ulkopuolelle myönnettiin yksi suunnittelutarveratkaisu ja kymmenen poikkeuslupaa.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan vastuualue

RAKENNUSLUVAT

738

(Vuositavoite: 1 000)

- Tammi-joulukuussa rakennusvalvonnassa on myönnetty pääosin rakennus- ja toimenpidelupia 738 kpl (vertailuluku 2023: 850). Luvat ovat sisältäneet 168 uutta rakennusta (168), joissa on ollut yhteensä 511 asuntoa (271). Vastaavasti uusia asuntoja on valmistunut 198 kpl (272).
- Toiminta etenee suunnitellusti. Rakentamislaki voimaan 1.1.2025 pääosiltaan. Uusien lakien tuomien muutoksien valmistelu etenee yksiköissä. Rekrytoinnit on pääosin tehty. Henkilöstön organisointia tehdään henkilöstösuunnitelman mukaisesti vastaamaan rakentamislain vaatimuksia. Uusi rakennusjärjestys on vahvistettu ja voimassa 1.1.2025 alkaen ja eläinlääkinnän muuttuneet päivystysjärjestelyt ovat käytössä.
- Kintterönsuon ja Hakalaukunsuon luonnonsuojelualueet rauhoitettiin ja niistä saatiin Metso-korvaukset alkuvuonna. Lisäksi rauhoitettiin Komolankallion, Sietikan, Villähteen lehdon ja Ritamäen laajennuksen luonnonsuojelualueet. Luonnonsuojeluohjelma palautui valmisteltavaksi karsittuna versiona.
- Pohjaveden suojelusuunnitelma valmistui syyskuussa.
- Lahden kaupungin omistamien metsien (7 000 ha) hoito- ja käyttöperiaatteiden päivittäminen on käynnissä.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan vastuualue

Rakennusvalvonta

- Tammi-joulukuussa rakennusvalvonnassa on myönnetty pääosin rakennus- ja toimenpidelupia 738 kpl (vertailuluku 2023: 850). Luvat ovat sisältäneet 168 uutta rakennusta (168), joissa on ollut yhteensä 511 asuntoa (271). Vastaavasti uusia asuntoja on valmistunut 198 kpl (272).
- Rakentamislain edellyttämät uudet virat on täytetty. Henkilöstön organisointia ja toimi/virkamuutoksia on tehty alkamaan 1.1.2025 henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Yksi oleellinen rekrytointi on vielä käynnissä.

Ympäristöpalvelut

- Ympäristönsuojelun valvontaohjelman toteuma 2023 ja suunnitelma 2024 hyväksyttiin lautakunnassa.
- Ympäristölupapäätöksiä, -luvanmuutoksia ja rauettamispäätöksiä valmisteltiin 7 kpl, tarkastettiin ympäristölupavelvollisten toimintojen vuosiyhteenvetotiedot sekä tehtiin laitosten määräaikaisvalvontaa ennätysellisellä toteumaprosentilla, valmisteltiin 2 maa-ainelupaa
- Meluilmoituspäätöksiä tehtiin rakennushankkeista ja kesän festareista 35 kpl
- Ilmanlaatua seurattiin yhteistarkkailusopimuksen mukaisesti Lahdessa ja Hollolassa sekä tiedotettiin neljä kertaa kevään katupölytilanteesta
- Jätelain roskaantumistarkastuksia tehtiin 45 kpl
- Meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2024-2028 ja Ilmanlaatu Lahden seudulla 2023 käsiteltiin lautakunnassa
- Tehtiin vaarallisten jätteiden valvontaa sekä kylmäainekartoitus

- Pohjaveden suojelusuunnitelma valmistui.
- Luontokoulu Kaisla tarjosi ohjelmia peruskoululaisille. Jatkuva opinvirta -hanke saatiin suunnitelman mukaisesti päätökseen.
- Ympäristöneuvonnan asiakaspalvelu jatkui. Ympäristöneuvonta järjesti luontoretkiä ja yleisötapahtumia. P-H Ympäristöviikot järjestettiin touko-kesäkuussa. Vapaaehtoista asukastoimintaa tuettiin. Viestintää ajankohtaisista ympäristöasioista tehtiin eri alustoilla. Ympäristöneuvonta kokosi ja julkaisi kaksi esitettä vuoden luontoretkistä.
- Kuuden uuden luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta saatiin päätökset. Luonnonsuojeluohjelma palautui valmisteltavaksi karsittuna versiona. Sammalsillansuon pitkospuiden uusiminen saatiin valmiiksi. Kilpiäistenpohjan luonnonsuojelualueen kunnostushankkeelle saatiin myönteinen rahoituspäätös.
- Niemen sataman kalan vastaanottoaseman rakentaminen ja kalustaminen valmistui.
- Kymijärven alusveden puhdistamon suodatuskenttä laajennettiin kolminkertaiseksi ELY:n osarahoittamassa hankkeessa.
- Talvisaikaisia hulevesiriskejä käsittelevä hanke jatkui yhteistyössä Hollolan kunnan kanssa. Lakisääteinen hulevesitulvariskien arviointi tehtiin.
- Kaupungin metsien hoito- ja käyttöperiaatteiden laadintatyö on käynnissä.
- Kaupungin metsävaratiedon päivitys valmistui.
- Metsien hoidon turvallisuusohjeistus päivitettiin.
- Osallistuttiin yleiskaavatyöhön ympäristönsuojelunäkökohtien huomioimiseksi.
- Vesien tilaa seurattiin pienjärvillä. Vesijärven, Sylvöjärven ja Kymijärven kuormitusta seurattiin ojanäyteenotoin. Vesijärvellä, Alasenjärvellä ja Kymijärvellä vedenlaatua seurattiin automaattisilla vedenlaatuasemilla.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan vastuualue

Lahden ympäristöterveys (suluissa 2023 Q1-Q4)

- Tammi-joulukuussa ympäristöterveyden elintarvikevalvonnassa tehtiin 424 (456) tarkastusta, josta 393 (440) olivat säännöllisen valvonnan tarkastuksia, muut olivat uusintatarkastuksia, toiminnan aloittamiseen liittyviä tarkastuksia tai muita reaktiivisia tarkastuksia. Terveysuojeluvalvonnassa tehtiin 231 (228) tarkastusta joista 171 (129) olivat säännöllisen valvonnan tarkastuksia. Muut tarkastukset ovat terveyshaittaepäilyn perusteella tehtyjä tarkastuksia, tai muita reaktiivisia tarkastuksia. Tupakka- ja lääkelainmukaisia tarkastuksia tehtiin 32 (70) kpl.
- Ilmoituksia/lupahakemuksia on käsitelty elintarvikevalvonnassa 197 (172) kpl, terveysuojeluvalvonnassa 60 (70) kpl, ja tupakka- ja lääkelainvalvonnassa 18 (27) kpl. Näytteenotto- ja mittauskertoja on ollut 270 (135) kpl, joista 157 (111) kpl ovat liittyneet uimavesien laadun tarkkailuun ja 102 (13) kpl talousveden laatuun, 5 kpl talousveden laadun säännöllinen valvonta. Terveysuojelulain mukaisia hallinnollisia pakkokeinoja käytettiin tammi-joulukuussa 2 (1) kertaa.
- Tammi-joulukuussa eläinlääkintähuollossa hoidettiin 3 552 (3 532 vastaanotolla ja sairausmatkoilla 2023) vastaanottokäyntiä. Eläinsuojelutarkastuksia tehtiin 165 (266 tarkastuksia ja tarkastusyryksiä 2023) kpl ja päätöksiä 167 (68) kpl. Eläintautilain mukaisia tarkastuksia tehtiin 2 (13) kpl.

Jätehuolto

- Kielletty energijätteen erilliskeräys jätehuoltomääräyksissä 1.7.2024. Päätöksellä edistetään materiaalikierrätystä.
- Päätetty että saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuksissa siirrytään Salpakierron kilpailuttamiin kuljetuksiin. Kuljetukset alkavat 2029-2031.
- Laajennettu erilliskeräystä ja siirrytty kunnan järjestämään kuljetukseen biojätteessä, muovissa, kartongissa, metallissa, lasissa.
- Tehty kompostointitarkastuksia 31 kiinteistöön Lahdessa.
- Tammi-joulukuussa tehtiin (suluissa Q1-Q4 2023)
 - 66 tyhjennysvälin pidennyspäätöstä (68 kpl)
 - 246 jätehuollon keskeytyspäätöstä (71 kpl)
 - 58 päätöstä jätemaksuistutuksesta (40 kpl)
 - 34 päätöstä perusmaksusta (34 kpl)
 - 24 päätöstä aluekeräyspistemaksusta (6 kpl)
 - 1 erilliskeräyksestä poikkeamispäätöstä (0 kpl)
 - 1 muuta päätöstä (5 kpl)
- Lisäksi käsiteltiin:
 - 5764 rakennuksen kompostointi-ilmoitus (5674 kpl)
 - 167 rakennuksen kompostoinnin lopettamisilmoitus (33 kpl)
 - 1 rakennuksen pienpuhdistamolietteen kompostointi (0 kpl)
 - 1 rakennuksen lietteen kalkkistabilointi ja peltolevitys (3 kpl)

Investointien tilannekatsaus

31.12.2024

INVESTOINTI-
MENOT

25,8

milj. euroa

(KS+LTA:t: 81,2 %)

INVESTOINTI-
TULOT

6,1

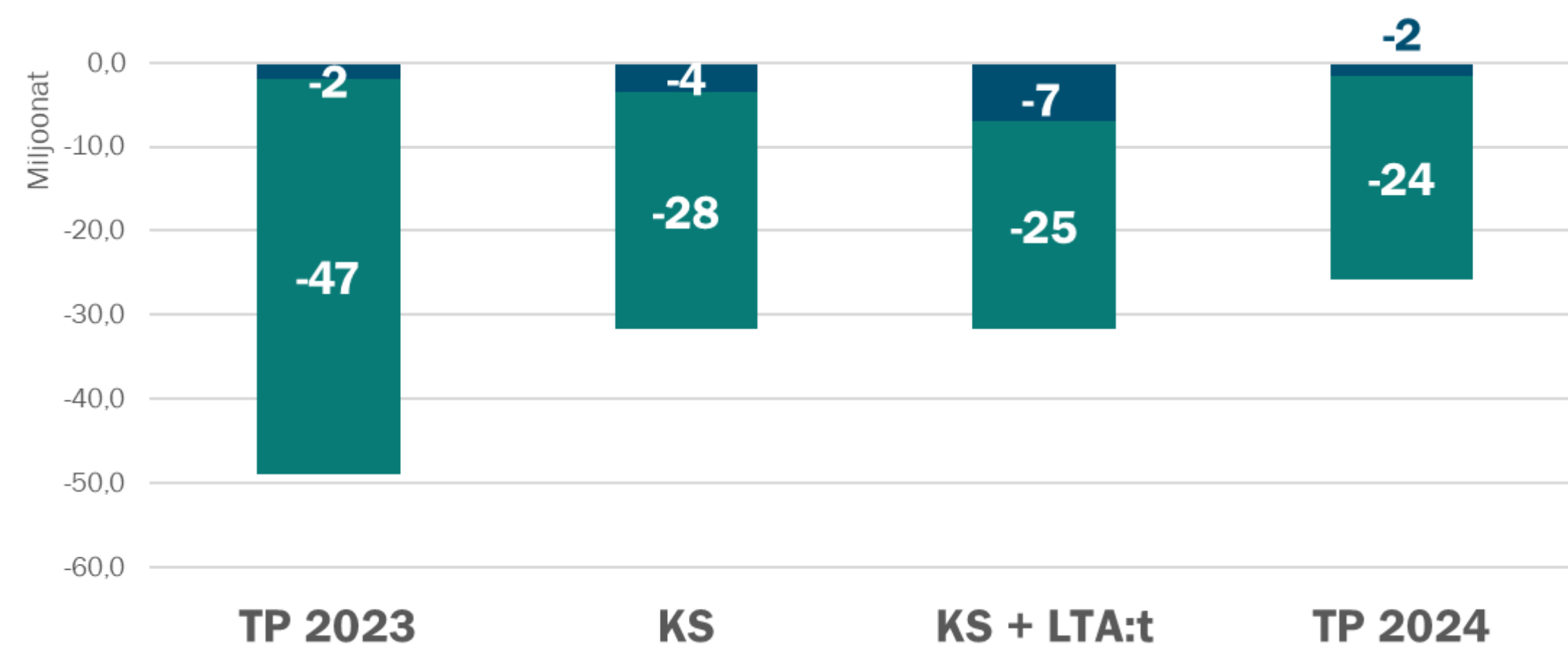
milj. euroa

(KS+LTA:t: 58,4 %)

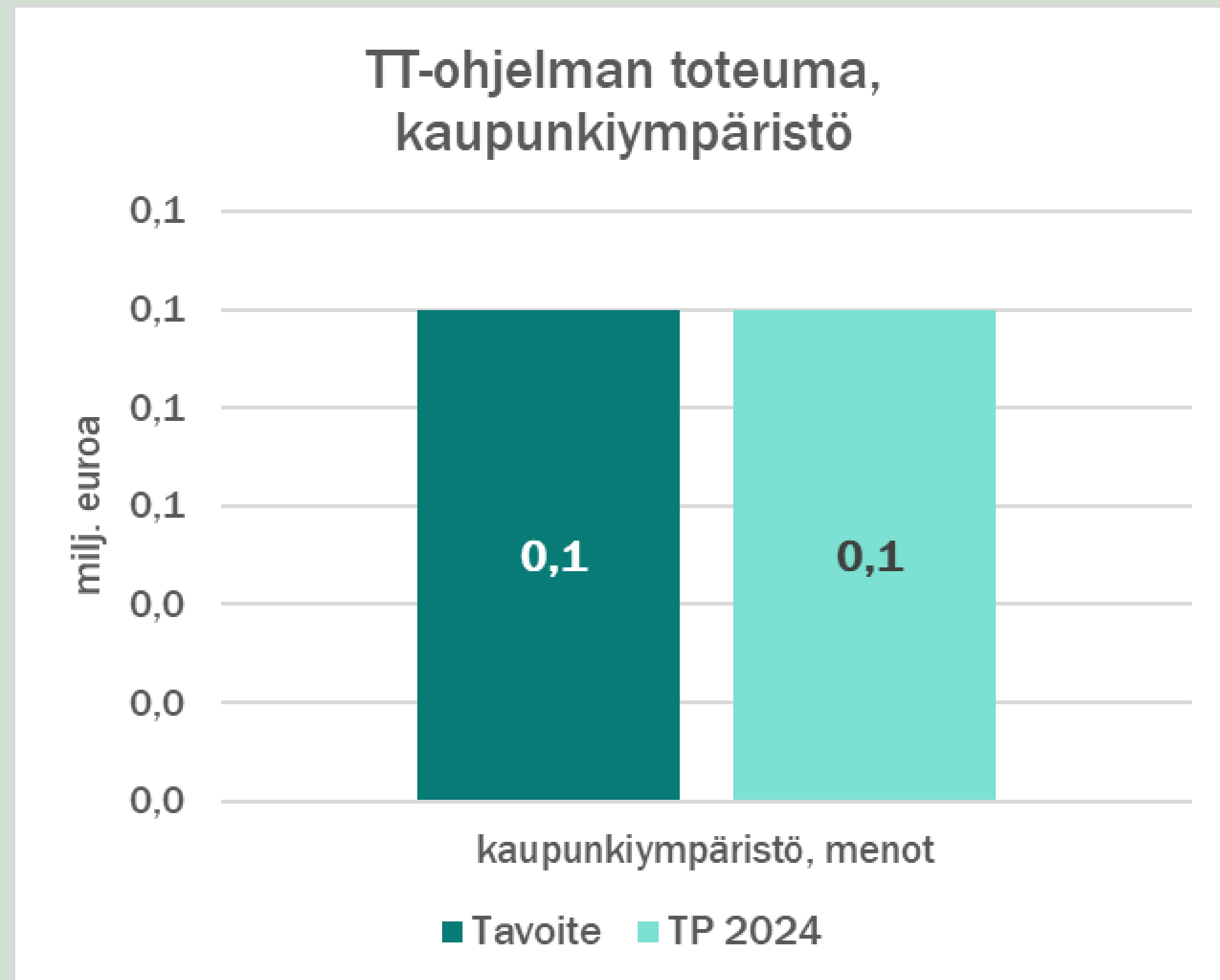
- Kiinteään omaisuuteen on kirjautunut tuloja maanmyynneistä 4,6 milj. euroa
- Maaostoihin on vuonna käytetty 1,57 milj. euroa. Maanostoihin haettiin ja saatiin lisämäärärahaa 3,5 milj. euroa 10.6.2024 hyväksytyssä lisätalousarviossa aiemman 3,5 milj. euron määrärahan lisäksi. Saatu lisämääräraha jäi käyttämättä, koska maanhankinta kaupungille merkityksellisten alueiden osalta ei edennyt suunnitellusti.
- Julkisen käyttöomaisuuden investointimenojen toteuma oli noin 24,2 milj. euroa ja noin 97,8 %

Investointimenot

■ Kiinteä omaisuus ■ Julkinen käyttöomaisuus

Talouden tasapaino-ohjelma

Menojen vähentäminen
toteuma -0,1 milj. euroa (tavoite -0,1)

- Kaupunkiympäristön palvelualueelle kohdistuu toiminnan ja talouden sopeuttamistavoitteita vuosille 2024-2027 yht. 4,0 milj. euroa
- Vuodelle 2024 asetettuja toimenpiteitä on 0,1 milj. euroa
- Talouden tasapaino-ohjelma toteutui tavoitteen mukaisesti vuonna 2024.

Liitteet

- Talouden toteuman seuranta yksiköittäin
- Strategian kärkihankkeiden toteumat 2024
- Henkilöstö
- Sanastosesitteet

Talouden toteuman seuranta (1 000 euroa)

Palvelualue*	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	TA/TP muutos%
▲ Kaupunkiympäristön palvelualue L_7							
Tulot	44 971	47 425	105,5	46 682	1,6	46 682	-3,7 %
Menot	-64 162	-61 939	96,5	-62 246	-0,5	-62 246	3,1 %
Netto	-19 191	-14 514	75,6	-15 564	-6,7	-15 564	23,3 %
▼ Sitovuusalue							
	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Tilinpäätös edv.	Toteuman muutos%	Toteuma edv.	TA/TP muutos%
Palvelualueen yhteiskustannukset L_7S00							
Tulot		28		7	324,9	7	-100,0 %
Menot	-588	-460	78,3	-428	7,5	-428	37,2 %
Netto	-588	-432	73,5	-422	2,4	-422	39,4 %
Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet L_7S01							
Tulot	27 251	30 085	110,4	28 633	5,1	28 633	-4,8 %
Netto	-9 996	-4 933	49,4	-8 103	-39,1	-8 103	23,4 %
Menot	-37 246	-35 019	94,0	-36 736	-4,7	-36 736	1,4 %

*Sisältää joukkoliikenteen

Talouden toteuman seuranta (1 000 euroa)

Palvelualueen yhteiskustannukset

Taso4	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
TOIMINTATUOTOT		28		-28		
Myyntituotot		0		0		
Muut toimintatuotot		28		-28		
TOIMINTAKULUT	-588	-460	78,3 %	-127	-588	78,3 %
Henkilöstökulut	-278	-236	84,9 %	-42	-278	84,9 %
Palvelujen ostot	-238	-115	48,5 %	-123	-238	48,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10	-3	28,0 %	-7	-10	28,0 %
Muut toimintakulut	-62	-107	170,9 %	44	-62	170,9 %
TOIMINTAKATE	-588	-432	73,5 %	-156	-588	73,5 %

Talouden toteuman seuranta (1 000 euroa)

Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä

Taso4	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
TOIMINTATUOTOT	26 737	29 430	110,1 %	-2 693	26 737	110,1 %
Myyntituotot	3 281	3 583	109,2 %	-302	3 281	109,2 %
Maksutuotot	4 728	5 257	111,2 %	-530	4 728	111,2 %
Tuet ja avustukset	20	420	2099,1 %	-400	20	2099,1 %
Vuokratuotot	17 614	19 100	108,4 %	-1 487	17 614	108,4 %
Muut toimintatuotot	1 094	1 069	97,7 %	25	1 094	97,7 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	514	656	127,6 %	-142	514	127,6 %
TOIMINTAKULUT	-37 246	-35 019	94,0 %	-2 227	-37 246	94,0 %
Henkilöstökulut	-12 376	-11 816	95,5 %	-560	-12 376	95,5 %
Palvelujen ostot	-21 245	-19 651	92,5 %	-1 594	-21 245	92,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 716	-1 613	94,0 %	-102	-1 716	94,0 %
Avustukset	-152	-78	51,3 %	-74	-152	51,3 %
Muut toimintakulut	-1 758	-1 860	105,8 %	103	-1 758	105,8 %
TOIMINTAKATE	-9 996	-4 933	49,4 %	-5 062	-9 996	49,4 %

Talouden toteuman seuranta (1 000 euroa)

Kaupunkisuunnittelu

Taso4	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
TOIMINTATUOTOT	19 312	20 813	107,8 %	-1 501	19 312	107,8 %
Myyntituotot	35	61	173,9 %	-26	35	173,9 %
Maksutuotot	2 256	2 041	90,5 %	214	2 256	90,5 %
Tuet ja avustukset		294		-294		
Vuokratuotot	16 999	18 417	108,3 %	-1 418	16 999	108,3 %
Muut toimintatuotot	22	0	-1,6 %	23	22	-1,6 %
TOIMINTAKULUT	-9 053	-8 501	93,9 %	-551	-9 053	93,9 %
Henkilöstökulut	-4 691	-4 269	91,0 %	-422	-4 691	91,0 %
Palvelujen ostot	-3 505	-3 426	97,7 %	-80	-3 505	97,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-83	-47	55,9 %	-37	-83	55,9 %
Avustukset	-140	-51	36,4 %	-89	-140	36,4 %
Muut toimintakulut	-633	-709	112,0 %	76	-633	112,0 %
TOIMINTAKATE	10 259	12 311	120,0 %	-2 052	10 259	120,0 %

Talouden toteuman seuranta (1 000 euroa)

Kaupunkitekniikka

Taso4	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
TOIMINTATUOTOT	4 345	5 236	120,5 %	-890	4 345	120,5 %
Myyntituotot	2 539	2 694	106,1 %	-155	2 539	106,1 %
Maksutuotot	120	801	666,8 %	-681	120	666,8 %
Vuokratuotot	614	674	109,8 %	-60	614	109,8 %
Muut toimintatuotot	1 072	1 066	99,4 %	6	1 072	99,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	514	656	127,6 %	-142	514	127,6 %
TOIMINTAKULUT	-20 478	-19 267	94,1 %	-1 211	-20 478	94,1 %
Henkilöstökulut	-2 681	-2 603	97,1 %	-79	-2 681	97,1 %
Palvelujen ostot	-15 726	-14 609	92,9 %	-1 116	-15 726	92,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 514	-1 486	98,2 %	-27	-1 514	98,2 %
Muut toimintakulut	-557	-569	102,1 %	12	-557	102,1 %
TOIMINTAKATE	-15 619	-13 375	85,6 %	-2 243	-15 619	85,6 %

Talouden toteuman seuranta (1 000 euroa)

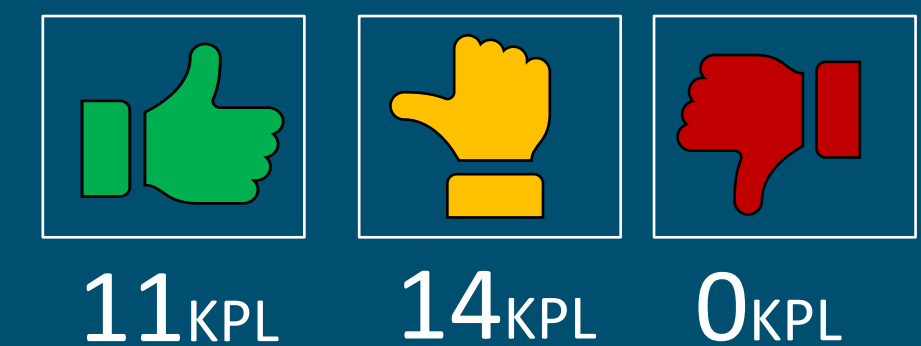
Rakennus- ja ympäristövalvonta

Taso4	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
TOIMINTATUOTOT	3 079	3 381	109,8 %	-302	3 079	109,8 %
Myyntituotot	707	828	117,1 %	-121	707	117,1 %
Maksutuotot	2 352	2 415	102,7 %	-63	2 352	102,7 %
Tuet ja avustukset	20	126	631,2 %	-106	20	631,2 %
Vuokratuotot		8		-8		
Muut toimintatuotot		4		-4		
TOIMINTAKULUT	-7 716	-7 251	94,0 %	-465	-7 716	94,0 %
Henkilöstökulut	-5 004	-4 945	98,8 %	-59	-5 004	98,8 %
Palvelujen ostot	-2 014	-1 616	80,2 %	-398	-2 014	80,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-119	-81	68,0 %	-38	-119	68,0 %
Avustukset	-12	-27	225,0 %	15	-12	225,0 %
Muut toimintakulut	-567	-582	102,6 %	15	-567	102,6 %
TOIMINTAKATE	-4 636	-3 870	83,5 %	-766	-4 636	83,5 %

Kärkihankkeiden toteumat 2024

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

- 1. Hiilineutraali Lahti**
- 2. Osaava Lahti**
- 3. Elävä Lahti**
- 4. Hyvinvoiva Lahti**
- 5. Houkutteleva työyhteisö Lahti**

Hiilineutraali Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

	Edistämme uusiutuvia käyttövoimia liikenteessä
	Kehitämme vähäpäästöistä, esteetöntä ja kilpailukykyistä joukkoliikennettä
	Kestävän liikkumisen vuosi 2025, valmistelu
	Vauhditamme siirtymistä kestävään energiaan.
	Kaupunki-infran suunnittelun sekä kaupunki-infran rakentamisen CO2-päästölaskennan kehittäminen.
	Kaavoitamme rakennushankkeita, joissa yhdistämme uudella tavalla hiilineutraaliin rakentamiseen viherrakentamisen
	Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä luontolähtöisesti
	Parannamme tapahtumien hiilineutraaliusedellytyksiä.
	Luomme maa-ainesten kiertotalouden toimintamallin periaatteet

Tukee strategian tavoitteita:

- Lahti on hiilineutraali 2025
- Kiertotalous liiketoiminta kasvaa
- Lahtelaiset ovat terveempiä ja liikkuvat enemmän
- Suurin osa uudesta rakentamisesta sijoittuu kestäville kaupunkirakenteen vyöhykkeille
- Luonnon monimuotoisuus vahvistuu???

Hiilineutraali Lahti

Tavoitteet toteutuivat

Tavoitteiden toteutuivat osittain

Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Edistämme uusiutuvia käyttövoimia liikenteessä (sähkö, vety, kaasuu). (koha+kymp)</p> 	<p>LÄHTÖ: - Kaupungin hallinnoimassa katutilassa ei ole yhtenäistä käytäntöä latauspisteiden sijoittamisessa. TAVOITE: - Katutilassa toteutettava kestävien käyttövoimien latausstrategia on laadittu. Kaupungin kiinteistöjen latausmahdollisuudet muille kuin autoille</p>	<p>Latausstrategia laadittu, kyllä/ei - Sähköpyörien lataus- ja säilytysmahdollisuuksia parannettu, kyllä/ei</p>	<p>Toimijat eivät tavoita julkisia pisteitä.</p> <p>Tekniset riskit sähköverkon saatavuuden tai muiden toiminnallisten rajoitteiden osalta.</p>	<p>Latausstrategia valmistelussa. - Kartoitettu kaupungin ydinkeskustan alueelta kadunvarsilataukselle sopivat paikat. - Selvitetty Lahti Energian sähköliittymän nykytilanne näillä paikoilla. - Pysäköinti- ym. ehdot valmistelussa - Kilpailutuksen valmistelua tehty</p> <p>Kempowerin kanssa keskusteltu ja alustavasti sovittu pilottikohteista.</p> <p>Sähköpyörien latausmahdollisuuksia ei ole toteutettu. Matkakeskukseen avattu lukittu, videovalvottu ja kulunvalvonnalla varustettu pyörätalli.</p> <p>Tilakeskuksen kiinteistöjen pysäköintipaikkojen latausin-fran rakentaminen ja käyttöönotto on toteutunut pääosin aikataulun mukaan. Latausinfraa on rakennettu kohteittain vähintään lainsäädännön tasoon,.</p>
<p>Kehitämme vähäpäästöistä, esteetöntä ja kilpailukykyistä joukkoliikennettä (kymp)</p> 	<p>TAVOITE: - Matkustajamäärien ja lipputulojen kasvattaminen vähintään 10 % yli koronapandemiaa edeltävän tason. - Lippu- ja maksujärjestelmän kehittäminen. - Päästöttömien, vähäpäästöisten ja esteettömien ajoneuvojen lisääminen Lahden sisäisessä sekä seutuliikenteessä, samalla kustannuksia laskien.</p>	<p>- Kestävien kulkumuotojen osuus - Matkamäärien kehitys - Lipputulojen kehitys - Linja-autojen määrä käyttövoimittain - Matalan tai puolimatalan kaluston määrä</p>	<p>Talospaineiden vaikutukset suunnitelmalliseen kehittämiseen > vaikutukset liikenteen tarjontaan ja hinnoitteluun. Seudullinen yhteinen tahtotila ja resurssit. Edellytyksenä sitoutuminen nykyistä pidempiin sopimukseen erityisesti seutuliikenteessä. Soveltuvan kaluston toimittajien määrä ja toimitusajat.</p>	<p>Markkinoinnin budjettia on kasvatettu vuoden 2024 osalta aiempaan verrattuna. Markkinoinnissa korostuu erityisesti LSL 10v juhlavuosi, joka on markkinoinnin kärki vuonna 2024.</p> <p>Matkustajamäärät kasvoivat vuonna 2024 noin 6 % vuoteen 2019 verrattuna. Matkustuksen kasvu oli voimakkaimmillaan vuoden alkupuoliskolla ja laantui hieman vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Saman suuntainen trendi oli huomattavissa myös muilla kaupunkiseuduilla. Lipputulot on kasvanut vuodesta 2019 vuoteen 2024 6,7 % (11 380 000 -> 12 150 000)</p> <p>Tällä hetkellä LSL:n liikenteessä on busseja seuraavasti: 23 sähköbussia, 56 biodieselbussia ja 23 dieselbussia eli yhteensä 102 bussia. Busseista 81 on matalalattiabusseja.</p> <p>Vuonna 2024 kilpailutettiin tai aloitettiin kilpailutus kolmesta kohteesta. Kesällä 2024 kilpailutettiin yhdeksän linja-auton kohde ja se liikennöidään elokuusta 2025 alkaen täysin päästöttömästi (sähkökalusto). Vuoden 2024 lopulla käynnistettiin kahden liikennöintikokonaisuuden kilpailutus. Suuempi 26 linja-auton kohde tullaan liikennöimään kesäkuusta 2026 täysin päästöttömästi (sähkö- tai vetykalusto). Pienemmässä 12 linja-auton kohteessa päästövoimaksi sallitaan biodiesel. Kilpailutus ratkeaa helmikuussa 2025. Kesäkuusta 2026 alkaen LSL:n liikenteessä on vähintään 57 päästötöntä ajoneuvoa, joka on hieman alle 60 % kaikesta liikenteestä. Lisäksi Hollolan ja Orimattilan niin sanottuja koululinjoja lukuunottamatta kalusto on kesäkuusta 2026 alkaen esteetöntä matalalattiakalustoa.</p> <p>Sähkökaluston osuus laskee vuoden 2024 helmikuussa väliaikaisesti puretun liikennöintisopimuksen vuoksi. Väliaikaiseen sopimukseen ei ollut mahdollisuutta saada sähkökalustoa sopimuksen lyhyen pituuden vuoksi.</p>

Hiilineutraali Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

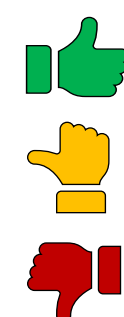
TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Kestävän liikkumisen vuosi 2025, valmistelu (Kymp + koha + sivi)</p> 	<p>LÄHTÖ: - Liikennesektorilla tarvitaan merkittäviä päästövähennyksiä.</p> <p>TAVOITE: - Valmistellaan ilmasto-ohjelmaan kirjattu kestävän liikkumisen vuosi laajassa yhteistyössä. - Teemavuonna toteutetaan erilaisia kokeiluja sekä viestintää asukkaille kestävän liikkumisen edistämiseksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Suunnitellut toimenpiteet - Toimenpiteiden arvioitu vaikuttavuus 	<p>Aikataulu, päätöksentek o</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tukihankkeelle saatu 2/2024 ulkopuolista rahoitusta 150 000€ (Kestävän liikenteen pilotit Päijät-Hämeessä, KELPO), - Projektipäällikkö aloittanut 4/2024, mikä vahvistaa ympäristökehityksen liikenneasiantuntemuksen henkilöstöresurssia 2htv. - Tukiraha mahdollistanut Kestävän liikkumisen asiantuntijan palkkakustannusten osittaisen kattamisen - Toteuttamissuunnitelman laadinta aloitettu laajassa yhteistyössä kaupungin sisällä. - Ohjaus- ja suunnittelutyöryhmät koottu ja kokoontuneet molemmat keväällä. - Yhteistyö aloitettu valittujen kumppanioppilaitosten (3kpl) kanssa liittyen kestäväan koulumatkaliikkumiseen - Sidosryhmätyö aloitettu - Teemavuoden valmistelua tukeva KELPO-hanke käynnistynyt. Toimenpidekohteita on tunnistettu. - Saatu hallitusohjelman liikunnallinen elämäntapa kehittämisavustus. Hanke aloitettu. - Sivistyspalveluissa on osallistuttu kestävän liikkumisen vuoden valmisteluun.
<p>Vauhditamme siirtymistä kestäväan energiaan. (koha+kymp)</p> 	<p>LÄHTÖ: - Ilmasto-ohjelma on päivitetty ja päästövähennyksille on kiristystarve.</p> <p>TAVOITE: Hiilineutraali Lahti 2025</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilakeskus: Kiinteistöjen käyttämä sähkö on hiilineutraalia vuonna 2025. - Kaikissa hankkeissa, missä se on taloudellisesti ja teknisesti mahdollista, rakennetaan aurinkopaneelijärjestelmä. - Energiatehokkuus, KETS-sopimuksen mukaiset säästötavoitteet. - Laaditaan hiilineutraalin rakentamisen suunnitelma. 	<ul style="list-style-type: none"> - Päästövähennykset - Uusiutuvan energian tuotanto - Energiatehokkuus - O-energiarakennusten määrä 	<p>Sähkön hinta</p>	<p>Aurinkovoiman tuotannon selvityskohteet valmisteltiin Lahden yleiskaava 2035 –ehdotukseen, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.12.2025 tavoiteaikataulun mukaisesti. Lahden yleiskaavan 2035 lainvoimaistumisen aikataulusta ja laajuudesta tiedetään tarkemmin alkuvuodesta 2025 valitusajan päättymisen jälkeen.</p> <p>Aurinkovoimaloiden kaavallisten edellytysten tarkempi jatkotarkastelutyö käynnistettiin vuonna 2024 yhdessä Lahti Energian kanssa. Työ ei ole edennyt tavoiteaikataulun mukaisesti, vaan on vielä käynnissä, valmistuen kevään 2025 aikana.</p> <p>Koksikatu 8 / Ren-Gas Oy:n kaava sai lainvoiman 19.3.2024. Edellytys investointipäätökselle.</p> <p>Sähkönhankinnan kilpailutus on toteutettu kahtena erillisenä kilpailutuksena kaupungin omat kohteet ja oma sähkön käyttö sekä konserniyhtiöt omana.-Kaupungin käyttämä sähkö on hiilineutraalia vuonna 2025. Kiinteistöjen lämmitysenergia on ollut jo hiilineutraalia kaukolämpökohteiden osalta. Kaikissa uudis- ja perusparannushankkeissa, missä on mahdollista rakennetaan aurinkopaneelijärjestelmä. O-energiarakennuksia ei ole.</p>

Hiilineutraali Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Kaupunki-infran suunnittelun sekä kaupunki-infran rakentamisen CO2-päästölaskennan kehittäminen. (kymp)</p> 	<p>LÄHTÖ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käytettävää infrarakentamisen ilmastovaikutusten arviointimenetelmää ei ole määritelty ja päästölaskenta ei sisälly suunnittelutoimeksiantoihin. - Infrarakentamisen vähähiilisyiden hankintakriteereitä ei ole käytössä. <p>TAVOITE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käytettävä infrarakentamisen ilmastovaikutusten arviointimenetelmä on määritelty. - Päästölaskenta sisältyy kaupunki-infran suunnitteluhankkeisiin. - Kaupunki-infran rakennuttamisessa käytetään vähähiilisyiden hankintakriteereitä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Infrarakentamisen ilmastovaikutusten käytettävä arviointimenetelmä määritelty, kyllä/ei - Ilmastovaikutusten arvioinnin sisältävien kaupunki-infran suunnittelutoimeksiantojen osuus kokonaismäärästä - Kaupunki-infran vähähiilisyiden hankintakriteereitä sisältävien urakkahankintojen osuus kokonaismäärästä 	<p>Resurssit, osaaminen, suunnittelu- ja rakennuttamisvaiheen kustannusten nousu</p>	<p>Kartoitettu valtakunnallista tilannetta käytössä olevista infrarakentamisen vähähiilisyiden arviointimenetelmistä ja niiden kehitystilanteesta, jotta valittava ja käytettävä menetelmä olisi mahdollisimman yhdenmukainen.</p> <p>Kerätty tietoa muissa kaupungeissa käytössä olevista hankintakriteereistä</p> <p>SYKE:n ja Väyläviraston laatimaa Infrarakentamisen vähähiilisyiden arviointimenetelmän käytön pilotointi sisällytetty Elokuussa alkaneessa Pippo E-alueen suunnitteluun. Mittarin arvo: 1 kaupunki-infran suunnittelutoimeksianto, johon sisällytetty ilmastovaikutusten arviointia</p> <p>Kehitetty urakkaohjelmaan kirjaus vaahtolasimurskeen tuotevaiheen päästökriteeristä, joka ohjaa urakan materiaalihankintaa vähäpäästöisempään vaihtoehtoon. Varsinainen urakka, jossa tätä sovelletaan toteutuu vasta 2025. Mittarin arvo: 0 urakkahankintaa, johon sisällytetty vähähiilisyiden hankintakriteereitä</p>
<p>Kaavoitamme rakennushankkeita, joissa yhdistämme uudella tavalla hiilineutraaliin rakentamiseen viherrakentamisen (kymp)</p> 	<p>LÄHTÖ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lahdessa ei vielä ole kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa käytössä viherkerroin-työkalua. - Kaavan ilmastovaikutusten arviointityökalu on valmistumassa AVA-hankkeessa, jossa Lahti mukana. - Lahti on myös mukana hankkeessa, jossa kehitetään alueellista viherkerrointa. <p>TAVOITE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viherkerroimen käyttöä on pilotoitu. - Kaavan ilmastovaikutusten arviointityökalu on hyödynnetty. 	<p>Viherkerroimen käyttöä on pilotoitu 1-2 asemakaavahankkeessa</p> <ul style="list-style-type: none"> - AVA-työkalua on hyödynnetty 1-2 asemakaavahankkeessa 	<p>Osaaminen. Projektien aikataulut.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - AVA-työkalun käyttöönotto meneillään. Koelaskenta tehty Niemen Polttimon asemakaavaan. - Viher-määräystä kokeiltu Koskikatu 8:n kaavassa (lainvoimainen) ja Niemen Polttimon kaavaan tehdään viherkerrointarkastelu. - Huom! Viherkerroinvaatimus sis. uuteen rakennusjärjestykseen. - TY:n diplomityö viherarkkitehtuurin aihepiiristä valmistumassa toukokuussa. - Yksi asiantuntija asemakaavoituksesta osallistui kesäyliopiston viherrakenne-koulutukseen syksyllä 2024.

Hiilineutraali Lahti

Tavoitteet toteutuivat

Tavoitteiden toteutuivat osittain

Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Edistämme asukkaiden hyv inointia ja terveyttä luontolähtöises ti: Luontoaskel terveyteen –ohjelman toteutus (sivi+koha+kymp)</p> 	<p>TAVOITE:</p> <ul style="list-style-type: none">- Luontoaskel terveyteen –ohjelman toteutus etenee.- Seuraava kestävyystavoite, luontopositiivinen kaupunki, laaditaan kumppanuushankkeessa.- Lahden luontojalanjäljen laskentatieto ja toimenpiteet jalanjäljen pienentämiseksi. Luontopositiivisen elämän vahvistaminen.- Verkostojen kanssa yhteistyön tiivistäminen.	<p>Yhteisten toimenpiteiden/projektien määrä</p> <ul style="list-style-type: none">- Tavoite asetettu, kyllä/ei- Lahtelaisten käsitys luontopositiivisesta elämästä ja siihen liittyvistä toimista	<p>Sidosryhmätyötä on vaikea ennakoida. Rahoituksen puute estää toimenpiteitä.</p>	<p>Yhteiset projektit Luontoaskel terveyteen –teemalla 3 kpl/Maistuva ilmatoruoka – hanke on toteutettu, One Health 4 Cities on käynnissä ja OneHealthGov – hankehakemus on tehty ja rahoituspäätös saatu. Luontojalanjäljen laskenta tehty. Luontotavoite on määritelty: Luontopositiivinen Lahti 2030. Lahtelaisten käsitystä luontopositiivisuudesta ei ole selvitetty. Luontoaskel terveyteen –ohjelman toteutus raportoidaan säännöllisesti ohjelman ohjausryhmälle. Luontoaskel terveyteen –ohjelman päivytyö tehtiin loppuvuodesta. Päivitetyt ohjelman vahvistaminen tapahtuu vuoden 2025 ensimmäisessä ohjausryhmässä.</p> <p>Kaupunkipuulinjaus on hyväksytty (KYLA). Viheralueohjelma on hyväksytty (KYLA).</p> <p>Päiväkotien pihakonsepti valmisteltu Tilakeskuksen kanssa.</p> <p>Museotoiminnan hiilijalanjäljen laskeminen LAB-yhteistyössä.</p>
<p>Parannamme tapahtumien hiilineutraaliusedellytyksiä.</p> <p>(koha+sivi+kymp)</p> 	<p>TAVOITE:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kehitetään tapahtumiin saapumista kestäväillä kulkumuodoilla: Aktiivinen yhteistyö LSL ja sivistyksen yksiköiden kanssa.- Parannetaan tapahtumien vastuullisuutta kehittämällä neuvontaa ja ohjausta sekä tapahtumien jätehuoltoa.	<ul style="list-style-type: none">- Tapahtumien hiilijalanjälkilaskuri käytössä niissä tapahtumissa, jotka saavat kaupungilta avustusta, kyllä/ei	<p>Monta eri tahoja toteutuksessa</p>	<p>LSL:n osalta tapahtumalipun käytön edistämiseen ei ollut resurssi vuoden 2024 aikana. LSL osalta tavoite ei siis toteutunut.</p> <p>Hiilijalanjälkilaskuria hiotaan edelleen yhteistyössä tapahtumien ja ympäristökehityksen kanssa. Valtion suunnalta on saatu vihjeitä, että tapahtumiin liittyen joku muu malli olisi toimivampi kuin hiilijalanjälkilaskuri, mutta siitä ei ole tullut vahvistuksia. Tapahtumien kumppanuuteen tullaan sitomaan ympäristövaikuttavuutta, mutta hiilineutraalius on vielä liian abstraktilla tasolla. Tapahtumien ympäristöopas päivitettiin ja käännettiin myös englanniksi. Jätehuollon parantamisen mahdollisuuksista käytiin keskusteluja, uudet lajittelumääräykset huomioitu.</p> <p>Orkesterin ja LSL:n yhteistyötä pyritään pilotoimaan kaudella 2024-2025 joidenkin konserttien yhteydessä.</p> <p>Päiväkoti- ja perhepäivähoitoryhmät hyödynsivät LSL:n lippuetua käydessään Lahden Lasten Talvikarnevaalien tapahtumissa. Jatketaan yhteistyötä vuoden 2025 festivaalia suunniteltaessa.</p> <p>Hiilineutraalit liikuntapaikat (jalkapallokenttien lämmitys)</p>

Hiilineutraali Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Luomme maa-ainesten kiertotalouden toimintamallin periaatteet ja valmistelemme maa-ainesten kiertotaloustoiminnan palvelukokonaisuuden hankinnan. (kymp)</p> 	<p>LÄHTÖ: - Yhteisiä toimintamallin periaatteita ei ole.</p> <p>TAVOITE: - Toimintamallin tavoitteet ja periaate määritelty. Maa-ainesten kiertotaloustoiminnan palveluihin kilpailutettu osaava puitesopimuskumppani.</p>	<p>Toimintamallin tavoitteet ja periaatteet dokumentoitu, kyllä/ei</p> <p>- Maa-ainesten kiertotaloustoiminnan palvelukokonaisuus käytettävissä, kyllä/ei</p>	<p>Löytyykö yhteinen tahtotila ja sitoutuminen uuteen toimintamalliin</p> <p>Toimintamallin käyttöönoton kustannusvaikutukset</p>	<p>Kerätty tietoa muissa kaupungeissa käytössä olevista maa-ainesten kiertotalouden toimintamalleista ja siihen liittyvistä palvelukokonaisuuksista ja pidetty muiden kaupunkien Massakoordinaattoreiden/kiertotalousasiantuntijoiden kesken palaveri massatietokantojen tilanteesta.</p> <p>Pyydetty tarjous ja esittely massatietopankista ja kahden vuoden pilotista. Hinta kallis, hankintaa ei toteutettu.</p> <p>Toimintamallia ei ole luotu, eikä palvelukokonaisuuden hankintaa toteutettu. Ei edellytyksiä ilman massatietopankkia.</p> <p>UUMA 5-ohjelman puitteissa päätetty kehittää massadatan virtaamisen vakiointia ja massatiedon yhdenmukaistamista. Yhteiskehitystyö aloitettu ja osallistumme siihen.</p>

KYMP

Osaava Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

	Lahden korkeakoulukampuksen ja opiskelija-asuntojen tulevaisuuden suunnitelmien laatiminen (sijainti, investoinnit, palvelut jne.).
	Houkuttelemme uusia yrityksiä, turvaamme nykyisten yritysten laajennusmahdollisuudet ja systematisoimme kaupungin yritysysteistyötä.
	Kasvatamme ja varmistamme monipuolisen asuin- ja yritystonttitarjonnan riittävyyden pitkällä aikajänteellä.
	Pippon alueen III-vaiheen käynnistäminen.

Tukee strategian tavoitteita:

- Yritysten ja työpaikkojen määrä kasvaa
- Yrittäjien arvio elinkeinopolitiikasta paranee
- Yritysten investoinnit lisääntyvät Lahden alueella
- Lahdessa on korkeakouluopiskelijoita 8500 hlöä v. 2026 ja 10 000 hlöä v.2030
- Lahden koulutustaso nousee
- Työllisyys kehittyi positiivisesti
- Osaavan työvoiman saatavuus parantuu

Osaava Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Houkuttelemme uusia yrityksiä, turvaamme nykyisten yritysten laajennusmahdollisuudet ja systematisoimme kaupungin yritysyritystyötä. (Kymp + Koha)</p> 	<p>TAVOITE:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kehitetään yritysmarkkinointia.- Kartoitamme kasvuyritykset, joiden kanssa kasvusopimus on realistista laatia.- Yhteistyö / kasvusopimusten laadinta avainyritysten kanssa. Yhteistyön kehittäminen LADEC:n kanssa.- Tavoitteena myös kehittää kasvusopimukseen kirjattua yhteistyömallia, jonka avulla kaupunki pyrkii auttamaan yrityksiä niiden merkittävässä osaajatarpeissa	<ul style="list-style-type: none">- Markkinointiaineisto päivitetty- Kasvusopimuskumppaneiden kartoitus tehty- Kasvusopimusten lukumäärä- Yritysyritystyölle laadittu vuosisuunnitelma- Yhteistyömalli luotu ja toiminnassa	<p>Toteuma ei täysin omissa käsissä.</p> <p>Yritysyritystyön kehittämiseksi on vuonna 2023 pyritty saamaan hankerahoitusta eri kanavista, mutta tässä ei ole onnistuttu, koska kyseessä ensisijaisesti kaupungin oman sisäisen toiminnan kehittäminen. Kaupungin omat elinkeinopalveluiden resurssit erittäin niukat (1hvt) ja toiminnan kehittämiseksi olisi painetta rekrytoida vuorovaikutussuunnittelija/ kumppanuuskoordinaattori, jotta kaupungin yritysyritystyötä saadaan vahvistettua ja kasvusopimuksissa sovittua käytännön yritysyritystyötä on mahdollisuus toteuttaa hyvin.</p> <p>Hanke edellyttää Ladecin resurssointia, jota ilman hanke ei etene.</p>	<p>LADECin ilmettä www-sivuilla yhtenäistetty kohti Lahden brändiä.</p> <p>Kasvusopimuskumppaneiden kartoitus käynnistetty ja kriteeristöä rakennetaan yhdessä Kaupunkiympäristön palvelualueen kanssa. Kasvusopimuksia on voimassa 2 kappaletta ja yhden toimialakohtaisen kasvusopimuksen valmistelu on käynnissä.</p> <p>Yritysyritystyösuunnitelma vuodelle 2024 käsiteltiin ETJ:ssä joulukuussa 2023 ja suunnitelma toteutui pienin muutoksin.</p> <p>Yhteistyötä nykyisten kasvusopimuskumppaneiden kanssa edistetty neuvotteluin ja toimenpitein.</p>
<p>Kasvatamme ja varmistamme monipuolisen asuin- ja yritysyritystyön riittävyden pitkällä aikajänteellä (Kymp)</p> 	<p>TAVOITE:</p> <ul style="list-style-type: none">- Yritystonttitarjonnan (myös suuryritykset) kasvattaminen ja monipuolistaminen.- Laaditaan vuonna 2023 laadittua elinkeinoelämän alueselvitystä hyväksi käyttäen tonttitarjonnan toteutusohjelma konkretisoimaan yleiskaavan ja Asunto- ja maapoliittisia linjauksia sekä tavoitteita. Ohjelma sisältää mm. alueiden hankinta-, kaavoitus- ja toteutusaikataulutuksen.	<ul style="list-style-type: none">- Tonttitarjonnan toteutusohjelman (Latu) I-versio valmis vuoden 2024 aikana, kyllä/ei - Itäisen Lahden yritysalueen yleissuunnitelmatasoinen tarkastelu on laadittu ja johtopäätökset etenemisestä on tehty, kyllä/ei - Pippon laajennusalueen asemakaava on lainvoimainen ja alueen esi- ja katurakentamisen suunnittelu on käynnissä, kyllä/ei	<p>Rekrytoinnin onnistuminen. Riittävien resurssien varaaminen hankkeen valmisteluun asiantuntijoilta.</p>	<p>Henkilö valittu vetämään hanketta. Jäi välittömästi valinnan jälkeen vanhempainvapaalle. Tämä hidasti hanketta.</p> <p>Lahden suunta -työn 2021-2025 osana laadittiin Yleiskaavan toteutusohjelma, jossa aikataulutettiin yleiskaavan rakentamattomien alueiden suunnittelua neljään koriin vuosille 2026-2035. Työ valmistuu helmikuussa 2025 ja sitä hyödynnetään tarkemman maankäytön toteutusohjelman laatimisessa.</p> <p>Nastola-Uusikylä radanvarren alue: Selvitystyön käynnistymisestä ilmoitettiin Kaavoituskatsauksessa 2024 (Lahtinen). Selvityksen laatiminen eteni vuoden 2024 aikana projektisuunnitelman mukaisesti. Työ valmistuu tammikuussa 2025.</p>

Osaava Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Pippon alueen III-vaiheen käynnistäminen (Kymp)</p> 	<p>TAVOITE: Alueen III-vaihe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asemakaavan laadinta vähintään ehdotusvaiheeseen. - Esirakentamissuunnitelman laadinta kilpailutusvalmiuteen kustannusarvioineen. - Syntyvien maamassojen optimointi 	<ul style="list-style-type: none"> - Asemakaava ehdotusvaiheeseen, kyllä/ei - Esirakentamisen urakkaohjelma tehty ja suunnitelma kilpailutusvalmis, kyllä/ei 	<p>Mahdolliset kaava- ja konsulttien kilpailutusvaiheen valitukset. Taloudellisten resurssien riittävyys. Henkilöresurssien riittävyys.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pippon II-vaiheen asemakaavan muutos on edennyt ehdotusvaiheeseen. - Pippon III-vaiheen asemakaavan luonnosvaiheen kuuleminen pidetty. Pippon III-vaiheen tasaus- ja hulevesisuunnitelman laadinta käynnistetty. Laatiminen osoittautui oletettua haasteellisemmaksi suurista korkeuseroista johtuen. - Esittely päättäjille ja jatkosta sopiminen kevään 2025 aikana.
<p>Lahden korkeakoulukampuksen ja opiskelija-asuntojen tulevaisuuden suunnitelmien laatiminen (sijainti, investoinnit, palvelut jne.) (Koha + kymp)</p> 	<p>LÄHTÖ: - Lahden korkeakoulukampus sijaitsee Niemessä ja opiskelija-asumista on eri puolilla kaupunkia. Opiskelijamäärät ovat vahvassa kasvussa.</p> <p>TAVOITE: - On tarpeen selvittää sidosryhmäyhteistyössä, miten kampusratkaisut toteutetaan tulevaisuudessa ja miten kasvavan opiskelijamäärän asuntotarpeita palvellaan.</p>	<p>Kampussuunnitelma laadittu, kyllä/ei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskelija-asuntosuunnitelma laadittu, kyllä/ei 	<p>Kampussuunnitelmiin ja asumiseen liittyen on olemassa monenlaisia toiveita ja näkökulmia. Näiden yhteensovittaminen on haastava tehtävä ja vaatii työtä ja mm. konserniyhtiöiden ja korkeakoulujen sitoutumista. Kehittämistyötä ja mahdollisia investointeja haastaa myös kaupungin talous ja niukat resurssit.</p>	<p>Vuonna 2024 on tehty selvitystöitä liittyen kampuksen tulevaisuusratkaisuihin yhteistyössä kaupunkiympäristön ja elinvoiman palvelualueiden sekä korkeakoulujen kesken. Kaupunkiympäristö vetoisesti käynnistettiin myös opiskelija-asumisen strategiatyöskentely, jossa on ollut mukana monia eri toimijoita.</p> <p>Strategiaa on työstetty pienryhmissä mutta ei ole edennyt aikataulussaan. Saadaan valmiiksi kevään 2025 aikana.</p> <p>Paavolan päiväkodin asemakaavan muutoksen yhteydessä tutkitaan mahdollisuutta opiskelija-asumiselle viereiselle tontille Saimaankatu 23:een. Asemakaava valmistuu 2025.</p>

KYMP

Elävä Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

	Edistämme monitoimiareenan toteutusta
	Vauhditamme hotelli-investointeja
	Kehitämme keskustaa

Tukee strategian tavoitteita:

- Vierailijoiden lkm. Lahdessa palaa vuoden 2019 tasolle ja kasvaa sen jälkeen vuosittain 1,5%
- Keskustan viihtyisyys kasvaa
- Matalan kynnyksen liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksien saavutettavuus paranee
- Aktiivisesti osallistuvien asukkaiden määrä ja osallistumismahdollisuudet lisääntyvät

 Tavoitteet toteutuivat

 Tavoitteiden toteutuivat osittain

 Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Kehitämme keskustaa (Kymp)</p> 	<p>TAVOITE:</p> <ul style="list-style-type: none">- Keskustavision hyväksyminen.- keskustavision toimenpideohjelman laadinta.	<ul style="list-style-type: none">- Keskustavision hyväksyty poliittisesti, kyllä/ei- Keskustavision toimenpideohjelma valmis, kyllä/ei	<p>Päätöksenteko Toteutusohjelman taloudellinen riski. Toimintaympäristön muutos.</p>	<p>Keskustavision 2040 valmistunut ja hyväksytty yksimielisesti kaikissa poliittisissa päätöksentekokoelmissä</p> <ul style="list-style-type: none">- Kaupunkiympäristölautakunnassa 20.4.- Kaupunginhallituksessa 13.5.- Kaupunginvaltuustossa 20.5. <p>Vision toimenpideohjelma on valmistelussa Keskustavision liittyviä kokeiluja käynnissä kesän 2024 aikana n. 5 kpl</p> <ul style="list-style-type: none">- Hämeenkadun Kesäkatu - viihtyisyys, uudet toimintamallit, yritysyhteistyö- Lahen Lava - elävyys, asukkaiden ja yhteisöjen aktivointi- Luontokohteita tuotu keskustaan 3 kpl - viihtyisyys, luontoyhteys, pölyttäjät- Suojatiekokeilu Aleksanterinkaulla - sujuvat kävelyreitit

- **Tavoitteet toteutuivat**
- **Tavoitteiden toteutuivat osittain**
- **Tavoitteet eivät toteutuneet**

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Edistämme monitoimiareenan toteutusta (Kymp)</p> 	<p>TAVOITE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kartoitetaan paikka uudelle monitoimiareenalle yhteistyössä toimijoiden kanssa. - Edistetään hankkeen kaavoittamista ja kaupungin osuuden toteuttamista (uimahalli) ilman kaupungin suoria investointeja. - Käynnistetään investorikartoitus yhdessä toimijoiden kanssa. Yhteistyössä LADEC. 	<p>Areenan paikan lukitseminen, kyllä/ei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaavaselvitykset käynnistetty, kyllä/ei 	<p>Yhteisen näkemyksen löytäminen hankkeelle ja sen sijainnille mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Ulkopuolisen investorin löytäminen. Toimintaympäristön muutos</p> <p>Taloudellinen riski</p> <p>Riski, ettei hanke toteudu aiotulla tavalla lainkaan, vaan ratkaisu areenatarpeeseen löytyy muulla keinolla.</p>	<p>Areenan vaihtoehtokartoitus ja mahdutustarkastelu laadittu. Konsultti hankkeen toteutusedellytysten laadinta varten selvityksessä.</p> <p>Radanvarren kehitysvision laatiminen on asemakaavoituksen työohjelmassa 2024. Kaava ja sen edellyttämät selvitykset käynnistetään vasta kokonaiskuvan kirkastuttua.</p> <p>Asia liittyy laajempaan kokonaisuuteen ja saattaa ratketa muutenkin kuin uuden areenan asemakaavoituksen kautta. Parhailaan ollaan tutkimassa Urheilukeskuksen toiminnallisia mahdollisuuksia laajemminkin. Meneillään on monitoimiareenahankkeen ja jäähallin perusparannushankkeen vertailut.</p>
<p>Vauhditamme hotelli-investointeja (Kymp)</p> 	<p>LÄHTÖ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lahdesta puuttuu hotellikapasiteettia erityisesti keskilaadukkaan ja korkean palvelutason hotelleista. <p>TAVOITE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Käynnistetään vuoden 2023 aikana laaditun hotelliselvityksen pohjalta vetovoimaisimman sijainnin kartoitus ja tutkitaan kaavalliset edellytykset hotellin toteuttamiselle kyseiselle sijainnille. - Käynnistetään operaattori ja investorikartoitus. Yhteistyössä LADEC. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hotellin toteuttamisen kaavallisten ja rakenteellisten reunaehtojen selvitys kyseiselle sijainnille laadittu, kyllä/ei - Operaattori- ja investorikartoitus laadittu, kyllä/ei 	<p>Yleinen mielipide</p> <p>Valitukset, päätöksenteko.</p> <p>Operaattorin ja investorin löytäminen</p> <p>Majoitusmarkkinan/toimintaympäristön muutos (airbnb)</p> <p>Taloudellinen riski</p>	<p>Hotelliasemakaava vuoden 2024 kaavoitusohjelmassa, tullut vireille kaavoituskatsauksen myötä 6.3.2024.. Keskustelu hankkeen toteutusmahdollisuuksista alkanut. Kaavan laatiminen ja asukasvuorovaikutus alkaa keskustavisiopäätöksen jälkeen.</p> <p>Hotellikapasiteetin kasvattaminen saattaa ratketa muullakin tavalla kuin tämän asemakaavan kautta. Työ on edelleen kaavoituksen työohjelmassa 2025 otsikolla Alatorin kehittäminen ja se on osa Keskustavision kärkihanketta 2025 Kauppatorin kehittäminen.</p>

KYMP

Hyvinvoiva Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

	Liikunnallisen elämäntavan edistäminen
	Dialogitaitojen laajentaminen kuntalaisille
	Kunnossapitokalusto Lahden karttapalveluun
	Katu- ja kaupunkivihreän laajempi huomioiminen suunnittelussa ja infran rakentamisessa

Tukee strategian tavoitteita:

- Lahtelaiset ovat terveempiä ja liikkuvat enemmän
- Lähiluonnon virkistyskäyttömahdollisuudet kasvavat
- Matalan kynnyksen liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksien saavutettavuus paranee
- Lasten ja nuorten terveelliset elintavat, turvallisuuden ja osallisuuden kokemukset sekä koettu hyvinvointi paranevat
- Päihteidenkäyttö vähenee

Hyvinvoiva Lahti

Tavoitteet toteutuivat

Tavoitteiden toteutuivat osittain

Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Liikunnallisen elämäntavan edistäminen (Koha + kymp + sivi)</p> 	<p>LÄHTÖ: - Lahdessa on erinomaiset mahdollisuudet liikkua ja harrastaa monipuolisesti.</p> <p>TAVOITE: - Edistetään konkreettisin askelin liikunnallista elämäntapaa lapsista ikäihmisiin. Arkiliikunta lisääntyy. Suomen hallituksen Suomi liikkeelle ohjelmasta haetaan vauhtia varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen liikuntakasvatusohjelmiin.</p>	<p>Kouluterveyskysely</p> <ul style="list-style-type: none">- Liikkumisohjelma valmiina, kyllä/ei-Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus, %- Kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuus, %	<p>Suurin riski on ihmisten asenne. Motivaation synnyttäminen liikunnallisen elämäntapaan on suuri haaste.</p>	<p>KYMP: Toimenpidettä edistää KELPO-hanke sekä SUMP. SUMP hyväksytty 9.12.2024 kaupunginvaltuustossa. Sisältää myös priorisoinnin joka ohjaa toimenpidekokonaisuuksien painotuksia valtuustokausittain. KELPON toimenpiteet koulu- ja opiskelumatkojen osalta etenevät. Kyselyt ja olosuhdekartoitukset tehty syys-lokakuussa 2024. Kyselyissä kartoitettiin mm. kulkutapaa koulumatkalla. Kevään 2025 aikana koulukohtaiset pilotit. Liikkumisohjelmat valmistunee syysyksi 2025.</p> <p>KOHA:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kestävän liikkumisen vuoden tukihankkeelle saatu 2/2024 ulkopuolista rahoitusta 150 000€ (Kestävän liikenteen pilotit Päijät-Hämeessä, KELPO),- KELPO-hankkeen projektipäällikkö aloittanut 4/2024, mikä vahvistaa ympäristökehityksen liikenneasiantuntemuksen henkilöstöresurssia 2htv.- KELPO-hankkeessa yhteistyö aloitettu valittujen kumppanioppilaitosten (3kpl) kanssa liittyen kestäväan koulumatkaliikkkumiseen- Kaupunkimission rahoittamassa Sycla-hankkeessa edistetty työmatkapyöräilyä- ja kävelyä: kuudessa case organisaatiossa on tunnistettu ja pilotoitu toimia, joilla työnantajat voivat edistää työntekijöiden kävelyä ja pyöräilyä. Vuonna 2025 toimia päästään skaalaamaan muihin organisaatioihin.- Kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuus on 41 % (tavoite >50% 2030 mennessä) <p>SIVI: Tarjottu mahdollisuuksia eri-ikäisten liikuntaan. Taloyhtiöliikunta ja lapsi-aikuinen liikuntakurssit aloitettu Wellamo-opistossa. Liikuntapaikkasuunnitelma on valmis. Liikunnallisen elämäntavan rahoitusta haettiin opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Liikuntapalvelut ja perusopetus saivat rahoituksen Lahden move-polun kehittämishankkeelle, jonka tavoitteena on kehittää malli move-testitulosten hyödyntämiseksi ja vähän liikkuvien lasten ja heidän perheiden tueksi.</p>

Hyvinvoiva Lahti

Tavoitteet toteutuivat

Tavoitteiden toteutuivat osittain

Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Dialogitaitojen laajentaminen kuntalaisille (Koha, kymp, sivi)</p> 	<p>TAVOITE: - Kaupungin dialogiosaamisen (esim. erätauko, skidialogi) laajentaminen kuntalaisille eri kohderyhmille. - Osallisuuden kokemus kasvaa, ”tulen kuulluksi & tulen nähdyksi” - Rakentava keskustelu lisääntyy - Ihmiset tietävät milloin on oikea hetki vaikuttaa ja päätöksenteon prosessi aukeaa ymmärrettävästi.</p>	<p>Koulutuksiin/webinaareihin osallistuneet - Ohjevideoiden katsomiskerrat - Dialogeihin osallistuneiden lkm.</p>	<p>Haasteena saada kuntalaiset osallistumaan. Päätöksenteon prosessit ovat vieraita. Ei tiedetä milloin on oikea hetki vaikuttaa.</p>	<p>Hyvin sanottu –festivaali toteutui suunnitellusti. Keskusteluaiheita ja niitä tuottavia tahoja ilmoittautui riittävästi. Tapahtuman lanseeraustilaisuus toteutui suunnitellusti. Samaan tilaisuuteen yhdistettiin myös muita keskusteluja, osun toiveiden mukaisesti. Tapahtuman julkisten keskustelujen yleisömäärä jäi odotettua pienemmäksi, mutta sisällön puolesta tapahtuma täytti kaikki odotukset.</p> <p>Erätauko-menetelmää käytettiin muun muassa Ranta-Kartanon asuntosäätiön asukkaiden kuulemisessa, jossa oli tarpeellista sovittaa ristiriitoja. Sovellamme dialogitaitoja kaikissa asukastilaisuuksissa. Kymppin päivitettyä osallisuusmallia esitelty organisaation sisällä.</p> <p>Järjestelmällinen palautteen kerääminen vertailukelpoisilla mittareilla on pysyvä toimintatapa. vuoden -24 suositteluindeksin nps-arvo tilaisuuksille on 66, eli erinomainen. "Päysin halutessani esittämään ajatukseni ja mielipiteeni" 4,4 asteikolla 1-5.</p> <p>Syksyllä otettiin käyttöön uusi osallisuusalusta Omalahdi, mikä mahdollistaa keskustelun ja vuorovaikutuksen. Kieliversiot lisäävät saavutettavuutta. Digitaalisen alustan toivotaan houkuttelevan vaikeasti tavoitettavia ryhmiä, kuten nuoret ja maahanmuuttajat.</p> <p>Keskustavisiio2024 työssä onnistuttiin asettamaan yhdessä tavoitteet, lisäten ymmärrystä eri näkökulmista. Vanhan raviradan ja skeittiparkin ideoimisessa tehtiin kaupunkisuunnittelun osallistavia menetelmiä tutuksi uusille yleisöille.</p> <p>Kirjasto järjesti kuntalaisille vuonna 2024 kolme erätaukokeskustelua, joihin osallistui 27 henkilöä ja henkilöstölle yhden. Lisäksi kirjastoverkkopäätöksen pohjaksi järjestettiin kolme asukasiltaa erätaukokonseptia hyödyntäen.</p> <p>Perusopetuksessa toteutettiin opetushenkilöstön ja hallinnon henkilöstön Erätauko- ja Skidialogi-fasilitaattorikoulutus (osallistujia yht 44 hlöä)</p> <p>Perusopetuksessa järjestettiin neljä alueellista Skidialogia, joihin osallistui oppilaita kaikilta kouluilta. Mukana dialogeissa oli lasten ja nuorten (60) parissa toimivia aikuisia (21).</p> <p>Keväällä 2024 kaikilla peruskouluilla käytiin Puhelimet pois koulusta -valtuustoaloitteeseen ja sen toimenpiteisiin liittyvät järjestyssääntödialogit, joihin osallistui oppilaita, koulun henkilöstöä ja huoltajia (vanhempainyhdistykset).</p> <p>Perusopetuksen opetushenkilöstö (n. 900 henkeä) on osallistunut helmikuussa ja elokuussa</p>

Hyvinvoiva Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
Kunnossapitokalusto Lahden karttapalveluun (kymp) 	TAVOITE: - Karttapalvelussa on katujen kunnossapitoluokat. - Karttapalvelussa on katujen kunnossapitoluokkien lisäksi kunnossapitokalusto (pienellä viiveellä) omalla tasollaan (mm. lumenpoisto, liukkaudentorjunta, hiekanpoisto, nurmenleikkaus).	Koneseurantatieto on saatu nostettua Lahden karttapalveluun 31.12.2024 mennessä, kyllä/ei	Koneseurantatieto perustuu puhelimen gps-tarkkuuteen. Tieto ei tule olemaan kaikissa tilanteissa tarkkaa eikä tiedosta voi toistaiseksi tarkasti sanoa, auraako kalusto kevytväylää vai ajorataa. Kartalla näkyvän työläji määräytyy sen mukaan, mikä työläji koneen kuljettajalla on puhelinaplikaatiossa päällä.	Talvikunnossapitokaluston (lumen- ja sohjonpoisto & liukkaudentorjunta) liikkuminen on kuvattu Lahden karttapalvelussa värikoodatuin viivoin. Kaluston liikkeet julkaistiin karttapalvelussa marraskuussa 2024. Hiekanpoistoon liittyvä koneseurantadata sekä toisaalta nurmenleikkaukseenliittyvä data saadaan karttapalveluun keväällä/kesällä 2025, kun ko. työvaiheita seuravan kerran toteutetaan.
Katu- ja kaupunkivihreän laajempi huomioiminen suunnittelussa ja infran rakentamisessa (kymp) 	TAVOITE: - Tavoitteena on nostaa katuvihreän huomioonottamisen tasoa suunnittelussa viheralueohjelman sekä katupuulinjauksen ja muiden ohjelmien linjausten mukaisesti.	Linjausten suositusten mukaisten suunnitelmien valmistuminen, kyllä/ei	Kustannusvaikutuksista ja tilantarpeesta syntyvä keskustelu, esimerkiksi autoliikenteen tilan väheneminen	Viheralueohjelma on valmistunut ja hyväksytty, valtuuston päätös 9.12.2024. Kaupunkipuulinjaus on valmistunut ja hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnassa 13.11.2024.

KYMP

Houkutteleva työyhteisö Lahti

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteiden toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

	Kirkastamme kaupungin arvot
	Vahvistamme yhteisöllisyyttä läpileikkaavalla ja laadukkaalla vuorovaikutuksella
	Työhyvinvointia edistävät hyvät käytännöt ovat käytössä kaikissa yksiköissä
	Valmentavan johtamisen työkalut ovat laajassa käytössä esihenkilöillä

Tukee strategian tavoitteita:

- Lahden maine hyvänä työnantajana vahvistuu
- Kaupungin henkilöstön työhyvinvointi parantuu

Houkutteleva työyhteisö Lahti

 Tavoitteet toteutuivat

 Tavoitteiden toteutuivat osittain

 Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Kirkastamme kaupungin arvot (Koha + kymp + sivi)</p> 	<p>LÄHTÖ: - Arvoja ei ole käsitelty organisaatiotasolla vuosiin. Henkilöstössä on ehtinyt tapahtua paljon muutoksia. TAVOITE: - Kirkastaa kaupungin arvot uuden kaupunginjohtajan johdolla yhdessä henkilöstön kanssa. - Vahvistaa työkuultuuriin perustaa ja yhdistää työyhteisöjä.</p>	<p>Arvojen käsittelyyn osallistuvien määrä - Prosessi toteutettu, kyllä/ei</p>	<p>Riittävä määrä henkilöstöä ei osallistu arvotyöskentelyyn. Avainhenkilöiden poistuminen.</p>	<p>Arvotyöskentelyä varten laadittiin ja jaettiin ohjeet koko kaupunkiorganisaatiolle. Kuvasimme myös videon kaupunginjohtajan kanssa kannustukseksi työyhteisöille. Arvokeskustelua käyty johdon seminaarissa 30.1.</p> <p>Perusopetuksen hallinto ja rehtorit käyneet arvokeskustelun. Opetushenkilöstön arvokeskustelut toteutettiin elokuun 2024 loppuun mennessä.</p> <p>Teatterissa on käyty arvokeskustelu ja valmisteltu strategisia tavoitteita sen pohjalta. Kaikissa sivistyksen palveluyksiköiden johtoryhmissä käytiin arvokeskustelu.</p> <p>Arvojen käsittelyyn osallistui yli 500 työntekijää. Arvoprosessin päätöstilaisuus järjestettiin kaupungintalolla loppuvuodesta 2024 pääpuhuja Esa Saarinen.</p> <p>Prosessiin saatiin todella laaja joukko yksiköitä ja työntekijöitä mukaan ja lopputuotoksena on luonnos arvojen sanoituksiksi.</p>
<p>Vahvistamme yhteisöllisyyttä läpileikkaavalla ja laadukkaalla vuorovaikutuksella (Koha + kymp + sivi)</p> 	<p>TAVOITE: - Tukea toimivan vuorovaikutusilmapiirin syntyä, jonka lopputuloksena on uskaltava, kehitys- ja kokeilumyönteinen työyhteisö. - Tavoitteena uudistaa kokouskäytänteitä ja tarjota kattavasti koulutusta tehokkain sekä vuorovaikutuksellisiin kokouksiin (myös hybridi). - Tavoitteena myös vahvistaa dialogista työtettä, jossa kaikilla on mahdollisuus tulla kuulluksi, nähdyksi ja kohdatuksi.</p>	<p>TYHY-kysely: - Tieto kulkee hyvin työyhteisössämme, kehitämme yhdessä uusia toimintatapoja</p>	<p>- Koulutuksiin ei osallistu riittävästi henkilöstöä ja kehittämisote jää vajaaksi.</p>	<p>Tieto kulkee hyvin työyhteisössämme 2/24 3,39 Kehitämme yhdessä uusia toimintatapoja 2/24 3,69</p> <p>Kevään 2024 aikana havaintoja on kerätty liikuntapalveluiden perusopetuksen hallinnon, asemakaavatiimin ja kehityspalveluiden kokouksista.</p> <p>Syksyn ja loppuvuoden aikana toteutettiin 2x3 moduulin koulutussarja, joihin osallistui yhteensä yli 35 henkilöä. Lisäksi on sovittu, että kaikki rehtorit koulutetaan kevään 2025 aikana. Koulutukset ovat olleet menestys ja NPS indeksi on ollut yli 80.</p> <p>Asemakaavayksikkö on ottanut käyttöön yhteistoiminnalliset kokouskäytännöt. Toiminnan kehittämistä ja laadun parantamista tehdään yhteistoiminnallisesti tiimeissä.</p> <p>Valmentavan johtamisen koulutukset käynnistetty koko kaupunkisuunnittelun vastuualueen tasolla.</p> <p>Sivistyksen johto suhtautuu vuorovaikutuskoulutukseen kannustavasti. Perusopetuksessa opetushenkilöstöä ja hallinnon henkilöstöä on osallistunut dialogikoulutuksiin.</p>

Houkutteleva työyhteisö Lahti

Tavoitteet toteutuivat

Tavoitteiden toteutuivat osittain

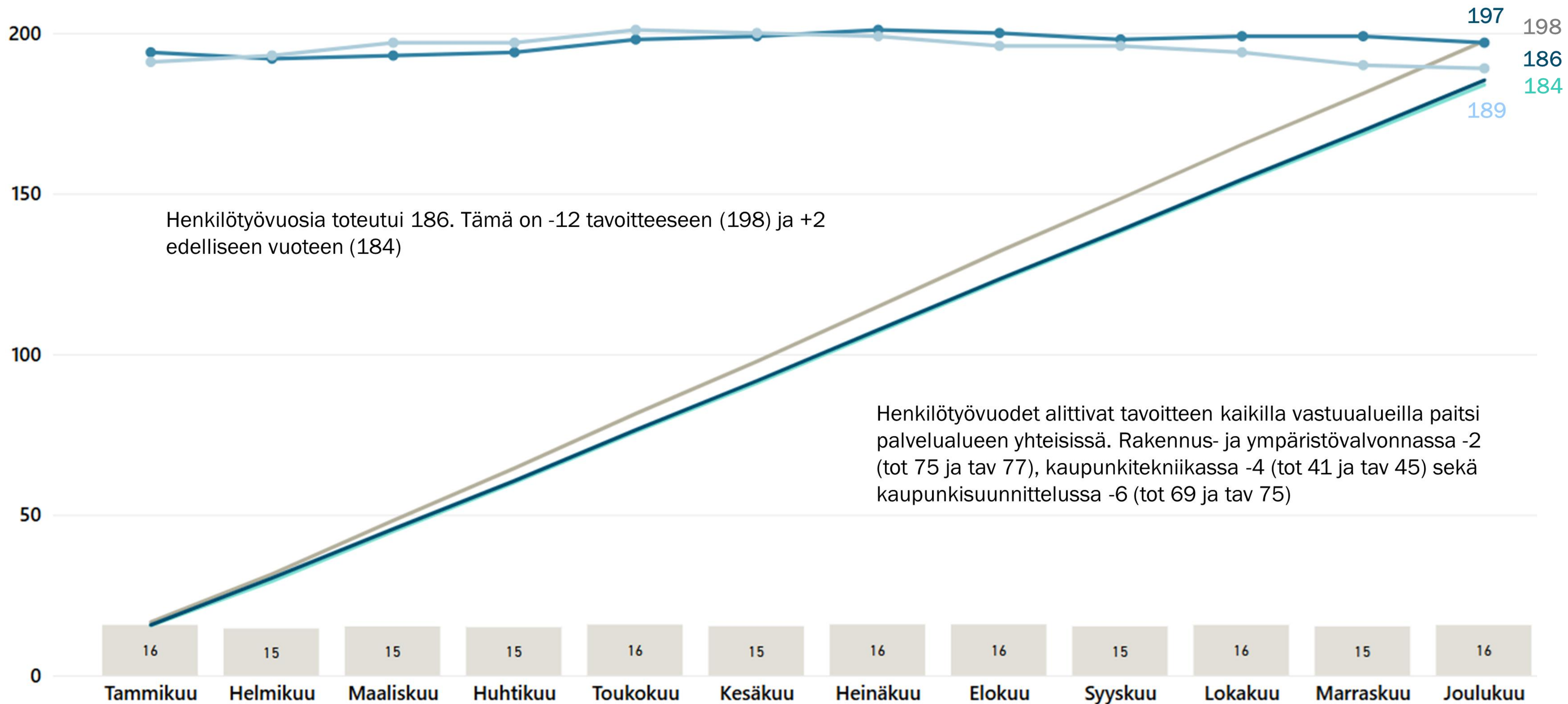

Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	TUNNISTETUT RISKIT	TEHDYT TOIMENPITEET ja MITTARIEN ARVOT
<p>Valmentavan johtamisen työkalut ovat laajassa käytössä esihenkilöillä (Koha + kymp + sivi)</p> 	<p>LÄHTÖ: - Esihenkilöt ovat käyneet valmentavan johtamisen koulutukset vuonna 2023. TAVOITE: - Valmentavan johtamisen periaatteet ovat läsnä päivittäisessä johtamisessa.</p>	<p>Työhyvinvointikyselyn esihenkilö osiot.</p>	<p>Valmennuksen opit pikkuhiljaa unohtunut ja niiden käyttöönotto vaikeutuu jatkuvasti ajan myötä.</p>	<p>On järjestetty valmentavan johtamisen kertauskoulutusta ja verkostoitumismahdollisuuksia (yht. 4 tilaisuutta). Esihenkilökirjeissä julkaistiin vuoden aikana 16 lyhyttä videota valmentavan johtamisen teemoista. Tyhykyselyn esihenkilöosion ka 2024: 3,76 (2022: 3,79) Tuki ja mahdollistaa työssä onnistumiseni: 3,83 (3,88) Esihenkilöni kuuntelee minua: 4,01 (4,05) Palautteen anto: 3,61 (3,64) Esihenkilöni puuttuu rohkeasti epäkohtiin: 3,56 (3,60) Kannustus kokeilemaan: 3,77 (3,79)</p>
<p>Työhyvinvointia edistävät hyvät käytännöt ovat käytössä kaikissa yksiköissä (Koha + kymp + sivi)</p> 	<p>LÄHTÖ: - TYHY-kyselyjen vastausprosentti on alhainen eikä tuloksia käsitellä systemaattisesti. TAVOITE: - Kaikkien työntekijöiden kanssa käydään kehityskeskustelut sekä työhyvinvointikyselyiden pohjalta luodaan tavoitteet yksikön työhyvinvoinnin edistämiseksi.</p>	<p>Tyhykyselyn vastaus-% (Tavoite 70%) Kehityskeskustelut käyty (Tavoite 100%) Henkilökohtainen palkitseminen käytössä, kyllä/ei</p>	<p>Onko rohkeutta ja taitoa puuttua epäkohtiin ja saada työyhteisöt sitoutumaan.</p>	<p>Työhyvinvointikyselyn vastausprosentit olivat henkilöstö 67 % ja esihenkilöt 87 %. Kokonaisuutena tavoite (70 %) toteutui. Tulokset on käsitelty ja pulssikysely toteutettu lokakuussa 2024. Kehityskeskusteluiden ohjeet ja lomake on uudistettu ja uudistuksista on viestitty ja muistutettu keskusteluiden käymisestä. Tyhykyselyssä henkilöstöstä 21 % ja esihenkilöistä 10 % vastasi, että kehityskeskustelua ei ole käyty viimeisen vuoden aikana. Tavoite 100 % ei toteutunut. Henkilökohtainen palkitseminen on käytössä</p> <p>Sivi: Työhyvinvointikyselyn tulokset on käyty läpi lähes kaikissa palveluyksiköissä. Kehityskeskustelut suurimmaksi osaksi käyty.</p> <p>KYMP: Työhyvinvointikyselyn tulokset käyty vastualueen työpaikkakokouksessa läpi ja valittu kehittämiskohteet. Kehittämiskohteiden vastuut jaettu ja aikataulutettu.</p>

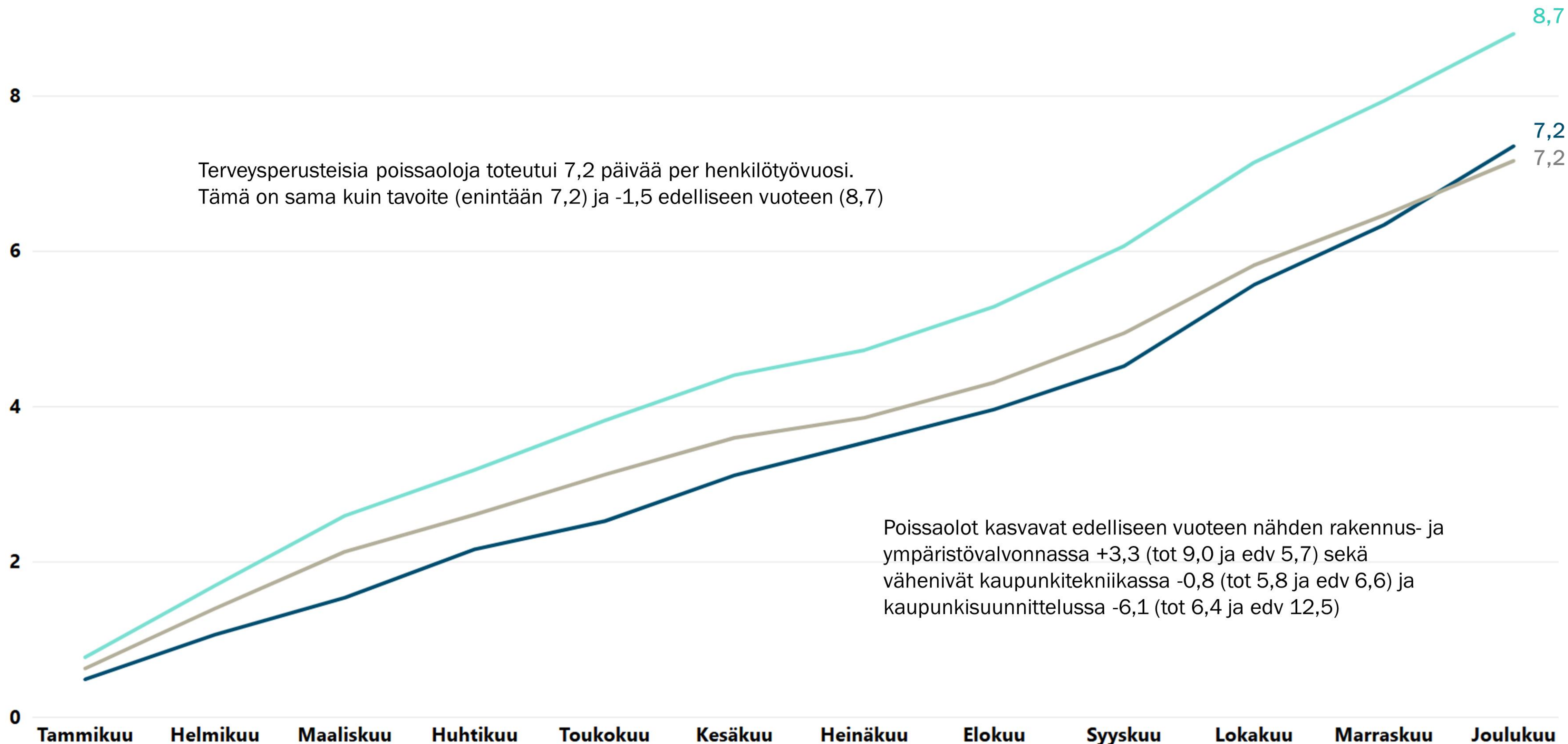
Henkilöstön toteuman seuranta, henkilötyövuodet

● HTV kk — HTV edv — HTV tavoite — HTV toteuma - - - HTV ennuste ● Henkilöstömäärä ● Henkilöstömäärä edv

Henkilöstön toteuman seuranta, terveysterveusteiset poissaolot

— Toteuma — Edv — Tavoite - - - Ennuste

Raportin sanastositteet

Kuvioissa ja strategiataulukoissa käytetyt lyhenteet

- **KS** = alkuperäinen toimielimen vahvistama käyttösuunnitelma
- **KS+LTA:t** = voimassa oleva käyttösuunnitelma
- **ENN** = koko vuoden ennuste toteumasta
- **Poikkeama** = ennusteen poikkeama voimassa olevaan käyttösuunnitelmaan
- **KOHA** = konsernihallinnon palvelualue
- **SIVI** = sivistyksen palvelualue
- **KYMP** = kaupunkiympäristön palvelualue
- **OSBU** = osallistuva budjetointi, asukkaat mukana suunnittelemassa ja päättämässä taloutta koskevista asioista

Talous

- **Toimintatuotot** = toiminnasta saadut myynti-, maksu-, vuokra- ja muut tuotot sekä saadut tuet ja avustukset
- **Toimintakulut** = toiminnasta aiheutuneet henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet, vuokratulot sekä muut toimintakulut
- **Toimintakate** = toimintatuottojen ja -kulujen erotus, toimintakatteeseen lasketaan mukaan valmistus omaan käyttöön -tuloutuserä
- **Vuosikate** = toimintakatteeseen lisätään verorahoitus sekä rahoituserät, tunnusluku kuvaa poistojen kattamiseen käytettävissä olevaa määrärahaa
- **Tilikauden tulos** = kuvaa tilikauden aikaista taloudellista tulosta
- **Ylijäämää taseessa** = aikaisempien vuosien ylijäämä + ennustettu yli-/alijäämä
- **Sitovuustaso** = kaupunginvaltuustoon nähden sitova organisaatiotaso tai muu osakokonaisuus

Henkilöstö

- **Henkilötyövuosi (HTV)** = palkallinen henkilöstöresurssi, jossa on vähennetty palkattomat poissaolot ja osa-aikaisuudet
- **Henkilöstömäärä** = palvelussuhteessa olevien yksittäisten henkilöiden määrä kuukauden viimeisenä päivänä
- **Terveysperusteiset poissaolot / HTV** = terveysperusteisten poissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden
- Liitteissä on kuvattuna henkilöstön tunnusluvut kumulatiivisena kertymänä